

VEBINĀRS

Kas svarīgs NVO grāmatvedības jomā vasarā

Lektore: Jadviga Neilande

2025

Semināra programmā:

Svarīgi jaunumi

Skolēnu saimnieciskā darbības reģistrēšana.

Ienākumi, kas gūti izglītības iestādes īstenotas pamatizglītības un vidējās izglītības programmas ietvaros

Jauniešu un skolēnu nodarbināšana

skolēnu un studentu nodarbināšana vasarā;

darba līguma slēgšana;

darba tiesiskās attiecības un darba līgums;

darba līguma sagatavošanai nepieciešamie dokumenti;

veselības pārbaude;

nodarbināšanas aizliegumi, ierobežojumi un atbildība;

no kāda vecuma drīkst strādāt?

kādos darbos skolēnu drīkst nodarbināt?

noteikumi par darbiem, kuros atļauts nodarbināt bērnus vecumā no 13 gadiem;

kārtība, kādā tiek izsniegtas atļaujas bērnu — izpildītāju — nodarbināšanai kultūras,

mākslas, sporta un reklāmas pasākumos, kā arī atļaujā ietveramie ierobežojumi;

noteikumi par darbiem, kuros aizliegts nodarbināt pusaudžus, un izņēmumi, kad

nodarbināšana šajos darbos ir atļauta saistībā ar pusaudža profesionālo apmācību;

darbi, kuros aizliegts nodarbināt pusaudžus;

darba vides riska faktori, kuriem aizliegts tieši pakļaut pusaudžus;

28.05.2025.

Jadviga Neilande

darbinieka un darba devēja vienošanās;
darba līguma forma;
valodu zināšanas;
rakstveida formas neievērošanas sekas;
darba līguma spēks laikā;
darba līgums uz noteiktu laiku;
noteikumi par sezonas rakstura darbiem;
noteikumi par darbiem jomās, kurās darba līgums parasti netiek slēgts
uz nenoteiktu laiku;
pārbaudes noteikšana;
izpildījuma vieta;
darba devēja rīkojumu saturs un robežas;
darba samaksa personām, kuras ir jaunākas par 18 gadiem;
darba samaksas izmaksas veids;
darba samaksas aprēķins;
pienākums veikt veselības pārbaudi;
darbiniekam pienākošos naudas summu izmaksa;
darba laika garums;

cik ilgi skolēns dienā drīkst strādāt?
darba laiks personām, kuras ir jaunākas par 18 gadiem;
nepilns darba laiks;
virsstundu darbs;
darba laika uzskaite;
nakts darbs;
nedēļas atpūta;
pārtraukumi darbā;
ikgadējais apmaksātais atvaļinājums;
ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma piešķiršanas kārtība;
mācību atvaļinājums;
vai skolēnam piemēro neapliekamo minimumu?
maksātāja gada neapliekamais minimums;
ierobežojumi maksātājam;
maksātāja gada ienākums;
iedzīvotāju ienākuma nodokļa aprēķināšanas un maksāšanas
rezumējošā kārtība;
vai mamma var saņemt nodokļa atvieglojumu?
atvieglojumi maksātājam;
kad slēdz uzņēmumu līgumu?
dokumentu noformēšana;
28.05.2025.
uzņēmuma līgums;

no saimnieciskās darbības gūtā apliekamā ienākuma noteikšana;
gada apliekamā ienākuma avoti;
kad slēdz autorlīgumu?
pārejas noteikumi;
kad un par ko slēdz brīvprātīgā līgumu?
brīvprātīgais darbs;
brīvprātīgā darba organizētājs;
brīvprātīgā darba veicējs;
- kāda veida darbus drīkst veikt brīvprātīgais?;
tiesisko attiecību nodibināšana un izbeigšana;
rakstveida līgums par brīvprātīgo darbu;
brīvprātīgā darba organizētāja tiesības un pienākumi;
brīvprātīgā darba veicēja tiesības un pienākumi;
brīvprātīgā darba veicēja apdrošināšana;
kādus izdevumus paredz segt brīvprātīgajiem?
ar nodokli neapliekamo ienākumu veidi;
kādi dokumenti par izdevumiem ir noformējami?
kādu atskaiti iesniegt Valsts ieņēmumu dienestam?
algas nodokļa ieturēšana un maksāšana un nodokļa ieturēšana no
ienākumiem, kuri nav saistīti ar darba attiecībām.

Gadatirgi, pasākumi:

suvenīru un savu radīto darbiņu (preču) pārdošana gadatirgos,
pasākumos, ikdienā;

kad ir nepieciešams kases aparāts?

kad var izmantot tikai kvīti?

kad izsniedz biļetes, par kādiem pasākumiem, pakalpojumiem?

labdarības pasākums;

ziedojumi pasākumos;

ziedojumi pret simbolisku suvenīru;

ziedojumu kastītes.

Svarīgi jaunumi

Grozījumi likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli«

Tiesību akta pase

Nosaukums: Grozījumi likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli«

Statuss: spēkā esošs

Izdevējs: Saeima

Veids: [likums](#)

Pieņemts: 30.04.2025.

Stājas spēkā: [16.05.2025.](#)

Tēma: [Nodokļi un nodevas](#)

Publicēts: [Latvijas Vēstnesis](#), 92, 15.05.2025.

OP numurs: [2025/92.2](#)

1. Papildināt 9. pantu ar 1.¹ daļu šādā redakcijā:

9. pants. Ar nodokli neapliekamo ienākumu veidi

1. Gada apliekamajā ienākumā netiek ietverti un ar nodokli netiek aplikti šādi ienākumu veidi:

"1.¹ Gada apliekamajā ienākumā netiek ietverti un ar nodokli netiek aplikti maksātāja - izglītojamā - saimnieciskās darbības ieņēmumi līdz 3000 *euro* gadā no saimnieciskās darbības, kas veikta izglītības iestādes īstenotas pamatizglītības un vidējās izglītības programmas ietvaros."

2. Papildināt 11. pantu ar 13.¹ daļu šādā redakcijā:

11. pants. No saimnieciskās darbības gūtā apliekamā ienākuma noteikšana

"13.¹ Maksātājs - izglītojamais, kurš gūst ieņēmumus līdz 3000 *euro* gadā no saimnieciskās darbības, kas veikta izglītības iestādes īstenotas pamatizglītības un vidējās izglītības programmas ietvaros, - var neregistrēties Valsts ieņēmumu dienestā kā saimnieciskās darbības veicējs. Lai noteiktu dienu, kad šajā daļā minētie taksācijas gada ieņēmumi sasniedz 3000 *euro*, maksātājs rakstveidā veic savu ieņēmumu uzskaiti brīvi izraudzītā vai izglītības iestādes noteiktā formā, tos summējot."

3. Papildināt 28. pantu ar 22. punktu šādā redakcijā:

28. pants. Maksātāja pienākumi

Maksātāja pienākums ir:

"22) piecu darba dienu laikā pēc dienas, kad šā likuma 11. panta 13.¹ daļā minētie taksācijas gada ieņēmumi ir sasnieguši 3000 *euro* un maksātājs - izglītojamais - plāno attiecīgo saimniecisko darbību turpināt, reģistrēties Valsts ieņēmumu dienestā kā saimnieciskās darbības veicējam."

4. Papildināt pārejas noteikumus ar 207. punktu šādā redakcijā:

"207. Šā likuma 9. panta 1.¹ daļu, 11. panta 13.¹ daļu un 28. panta 22. punktu piemēro no 2025. gada 1. janvāra.«

Likums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā izsludināšanas.

Likums Saeimā pieņemts 2025. gada 30. aprīlī.

Jauniešu nodarbināšana

skolēnu un studentu nodarbināšana vasarā;

- darba līgumi;**
- uzņēmumu līgumi;**
- autorlīgumi;**
- brīvprātīgo līgumi.**

Darba līguma noslēgšana.

Darba likums

28.pants. Darba tiesiskās attiecības un darba līgums

(1) Darba devējs un darbinieks savstarpējās darba tiesiskās attiecības nodibina ar darba līgumu.

(2) Ar darba līgumu darbinieks uzņemas veikt noteiktu darbu, pakļaujoties noteiktai darba kārtībai un darba devēja rīkojumiem, bet darba devējs — maksāt nolīgto darba samaksu un nodrošināt taisnīgus, drošus un veselībai nekaitīgus darba apstākļus.

35.pants. Darba līguma sagatavošanai nepieciešamie dokumenti

(1) Sagatavojot darba līgumu, pretendentam ir pienākums:

- 1) uzrādīt personu apliecinošu dokumentu;
- 2) iesniegt citus dokumentus normatīvajos aktos paredzētajos gadījumos.

36.pants. Veselības pārbaude

(1) Darba devējs var pieprasīt, lai pretendents veic veselības pārbaudi, kas ļautu pārliecināties par viņa piemērotību paredzētā darba veikšanai.

(2) Atzinumā par pretendenta veselības stāvokli ārsts norāda tikai to, vai pretendents ir piemērots paredzētā darba veikšanai.

(3) Izdevumus, kas saistīti ar pretendenta veselības pārbaudi, sedz darba devējs, izņemot gadījumu, kad pretendents darba intervijas laikā sniedzis darba devējam apzināti nepatiesu informāciju.

37.pants. Nodarbināšanas aizliegumi, ierobežojumi un atbildība

(1) **Aizliegts pastāvīgā darbā nodarbināt bērnus**. Bērns šā likuma izpratnē ir persona, kura ir jaunāka par 15 gadiem vai kura līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai turpina iegūt pamatizglītību.

(2) Izņēmuma gadījumā **bērnus vecumā no 13 gadiem**, ja viens no vecākiem (aizbildnis) devis rakstveida piekrišanu, no mācībām brīvajā laikā var nodarbināt vieglā, bērna drošībai, veselībai, tikumībai un attīstībai nekaitīgā darbā.

Šāda nodarbināšana nedrīkst kavēt bērna izglītošanos.

Darbus, kuros atļauts nodarbināt bērnus vecumā no 13 gadiem, nosaka Ministru kabinets.

Uz bērnu vecumā no 15 gadiem, kurš turpina iegūt pamatizglītību, ir attiecināmi šā panta ceturtās daļas noteikumi **par pusaudžu nodarbināšanu**.

(3) Izņēmuma gadījumos, ja **viens no vecākiem** (aizbildnis) devis **rakstveida piekrišanu** un saņemta **Valsts darba inspekcijas atļauja, bērnu kā izpildītāju** var nodarbināt kultūras, mākslas, sporta un reklāmas pasākumos, ja šāda nodarbināšana nav kaitīga bērna drošībai, veselībai, tikumībai un attīstībai.

Šāda nodarbināšana nedrīkst kavēt bērna izglītošanos.

Kārtību, kādā tiek izsniegtas atļaujas bērnu kā izpildītāju nodarbināšanai kultūras, mākslas, sporta un reklāmas pasākumos, kā arī atļaujā ietveramos ierobežojumus attiecībā uz darba apstākļiem un nodarbinātības noteikumiem nosaka Ministru kabinets.

(4) **Aizliegts nodarbināt pusaudžus** darbos īpašos apstākļos, kas saistīti ar paaugstinātu risku viņu drošībai, veselībai, tikumībai un attīstībai.

Pusaudzis šā likuma izpratnē ir persona vecumā no 15 līdz 18 gadiem, kura nav uzskatāma par bērnu šā panta pirmās daļas izpratnē.

Darbus, kuros aizliegts nodarbināt pusaudžus, un izņēmumus, kad nodarbināšana šajos darbos ir atļauta saistībā ar pusaudža profesionālo apmācību, nosaka Ministru kabinets.

(5) **Darba devējam ir pienākums pirms darba līguma noslēgšanas informēt vienu no bērna vai pusaudža vecākiem (aizbildni) par darba vides riska novērtējumu un darba aizsardzības pasākumiem attiecīgajā darba vietā.**

(6) **Personas, kuras ir jaunākas par 18 gadiem, pieņem darbā tikai pēc iepriekšējas medicīniskās apskates, un tām līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai ik gadu jāveic obligātā medicīniskā apskate.**

Ministru kabineta noteikumi Nr.10

Rīgā 2002.gada 8.janvārī (prot. Nr.2 12.§)

Noteikumi par darbiem, kuros atļauts nodarbināt bērnus vecumā no 13 gadiem

Izdoti saskaņā ar [Darba likuma 37.panta](#) otro daļu

1. Noteikumi nosaka darbus, kuros atļauts nodarbināt bērnus vecumā no 13 gadiem, **ja viens no vecākiem (aizbildnis) devis rakstisku piekrišanu.**

2. Bērnus vecumā no 13 gadiem no mācībām brīvajā laikā var nodarbināt šādos darbos:

- 2.1. dārzu ravēšana un laistīšana;
- 2.2. ražas novākšana;
- 2.3. ziedu novākšana;
- 2.4. ārstniecības augu vākšana;
- 2.5. augļu, dārzeņu un ogu iepakošana;
- 2.6. koku, ziedu un augu stādīšana un kopšana;
- 2.7. stādu sagatavošana;

- 2.8. mājdzīvnieku barošana, apkopšana un ganīšana, ja darbs nenotiek vietās, kurās mākslīgi apsēklo un aplecina dzīvniekus, un ja darbs nav saistīts ar plēsīgu dzīvnieku, vaislas ērzeļu un buļļu kopšanu;
- 2.9. nemehanizēta siena sagatavošana;
- 2.10. laukumu un skvēru sakopšana;
- 2.11. tīrās veļas šķirošana un gludināšana;
- 2.12. mājstrādnieka darbu veikšana;
- 2.13. kantoru, viesnīcu, kafejnīcu un citu līdzīgu telpu uzkopšana;
- 2.14. transportlīdzekļu, logu un citu priekšmetu mazgāšana, ja darbs nav saistīts ar dažādu tilpņu un iekārtu attīrīšanu, kā arī cauruļu, krāšņu, gāzes vadu un ventilācijas iekārtu tīrīšanu;
- 2.15. kurjera darbu veikšana;
- 2.16. preču iesaiņošana un iepakošana;
- 2.17. etiķešu līmēšana uz precēm un izstrādājumiem;
- 2.18. apavu tīrīšana un citu vienkāršu ielu pakalpojumu sniegšana (plakātu līmēšana, logu mazgāšana, izsūtāmā pienākumu veikšana);
- 2.19. preču piegādāšana mājās;
- 2.20. pārtikas un nepārtikas preču pārdošana uz ielām.

Ministru kabineta noteikumi Nr.205

Rīgā 2002.gada 28.maijā (prot. Nr.22 20.§)

Kārtība, kādā tiek izsniegtas atļaujas bērnu — izpildītāju — nodarbināšanai kultūras, mākslas, sporta un reklāmas pasākumos, kā arī atļaujā ietveramie ierobežojumi

Izdoti saskaņā ar [Darba likuma 37.panta](#) trešo daļu

1. Noteikumi nosaka kārtību, kādā Valsts darba inspekcija izsniedz atļaujas bērnu — izpildītāju — nodarbināšanai kultūras, mākslas, sporta un reklāmas pasākumos, kā arī nosaka atļaujā ietveramos ierobežojumus attiecībā uz darba apstākļiem un nodarbinātības noteikumiem.

2. Darba devējs atbilstoši atrašanās vietai iesniedz Valsts darba inspekcijā rakstisku iesniegumu atļaujas saņemšanai, pievienojot viena vecāka (aizbildņa) rakstisku piekrišanu. Iesniegumā norāda šādas ziņas:

- 2.1. bērna vārds, uzvārds, personas kods un dzīvesvietas adrese;
- 2.2. nodarbināšanas veids;
- 2.3. nodarbināšanas vieta;
- 2.4. paredzamais darba un atpūtas laiks;
- 2.5. nodarbināšanas ilgums;
- 2.6. darba vietas pārbaudes rezultāti.

(Grozīts ar MK [15.07.2003.](#) noteikumiem Nr.393)

3. Pirms atļaujas piešķiršanas Valsts darba inspekcijai ir tiesības:

- 3.1. pieprasīt izziņu no izglītības iestādes, lai pārliecinātos, ka bērna nodarbināšana nekavēs bērna izglītošanos;
- 3.2. pieprasīt darba devējam nodrošināt drošu darba vidi un darba apstākļus, lai neradītu risku bērna drošībai un veselībai.

4. Valsts darba inspekcija izsniedz atļauju bērna nodarbināšanai vai pieņem lēmumu neizsniegt atļauju un piecu dienu laikā pēc iesnieguma saņemšanas par lēmumu informē darba devēju.

(MK [15.07.2003.](#) noteikumu Nr.393 redakcijā)

5. Valsts darba inspekcija atļaujā norāda:

5.1. bērna vārdu, uzvārdu, personas kodu un dzīvesvietas adresi;

5.2. nodarbināšanas veidu;

5.3. nodarbināšanas vietu;

5.4. darba un atpūtas laiku;

5.5. nodarbināšanas ilgumu;

5.6. atļaujas derīguma termiņu;

5.7. ziņas par vecāku (aizbildņu) piekrišanu.

6. Valsts darba inspekcija atļaujā norāda, ka bērnus aizliegts nodarbināt šādos gadījumos:

6.1. netiek ievēroti darba aizsardzības pasākumi;

6.2. netiek ievērotas 13-15 gadu veciem bērniem noteiktās smagumu pārnēsāšanas un pārvietošanas normas (zēniem — 4 kg, meitenēm — 2 kg);

6.3. tiek pieļauts tiešs kontakts ar bīstamām ķīmiskām vielām un bīstamiem ķīmiskiem produktiem;

6.4. pasākumi pielīdzināmi izmēģināšanas darbiem;

6.5. pasākumi pielīdzināmi ugunsbīstamiem un sprādzienbīstamiem darbiem;

6.6. pasākumi notiek zonās, kurās iespējama dažādu priekšmetu krišana un ir apdraudēta bērna — izpildītāja — dzīvība un veselība;

6.7. pasākumi notiek zem ūdens, zem zemes vai bez uzraudzības uz ūdens;

6.8. pasākumi notiek būvbedrēs, karjeros, tranšejās, grāvjos un citās līdzīgās vietās, kuru dziļums pārsniedz divus metrus;

6.9. pasākumi saistīti ar plēsīgo dzīvnieku kopšanu;

6.10. pasākumi saistīti ar ieroču, kaujas piederumu, sprāgstvielu, alkoholisko dzērienu, tabakas izstrādājumu ražošanu, izmēģināšanu, glabāšanu un realizēšanu;

- 6.11. iespējama bērna — izpildītāja — krišana no vairāk nekā pusotra metra augstuma;
- 6.12. iespējama bērna — izpildītāja — krišana no kustībā esošiem objektiem (līdzekļiem);
- 6.13. tiek izmantoti elektriskie un pneimatiskie instrumenti;
- 6.14. pasākumi notiek vietās, kur tiek veikta metāla un citu darba priekšmetu karstā apstrāde;
- 6.15. pasākumi saistīti ar dārgmetālu, to sakausējumu un dārgakmeņu izmantošanu;
- 6.16. pasākumi notiek vietās, kurās ir bruņota apsardze;
- 6.17. pasākumi notiek vietās, kurās mākslīgi apsēklo un aplecina dzīvniekus;
- 6.18. pasākumi notiek vietās, kur tiek audzēti, glabāti, pārstrādāti un realizēti augi, kas satur narkotiskas vielas;
- 6.19. ir saskare ar netīrās veļas apstrādi;
- 6.20. pasākumi notiek sadzīves atkritumu izgāztuvēs, notekūdeņu stacijās un nokrišņu kanalizācijas akās;
- 6.21. pasākumi saistīti ar otrreizēju izejvielu un makulatūras pārstrādi;
- 6.22. pasākumi saistīti ar ādas un ādas izejvielu, kažokādu un aitādu ražošanu;

- 6.23. pasākumi saistīti ar dzīvnieku līķiem un maitām;
- 6.24. pasākumi notiek publiskajās tualetēs;
- 6.25. pasākumi notiek ieslodzījuma vietās;
- 6.26. pasākumi notiek vietās, kurās darbojas enerģētiskās iekārtas;
- 6.27. pasākumi notiek vietās, kurās spēlē azartspēles;
- 6.28. pasākumi notiek pirts mazgāšanās nodaļās;
- 6.29. pasākumi notiek vietās, kurās ražo, realizē un demonstrē erotisko un pornogrāfisko produkciju;
- 6.30. pasākumi saistīti ar bērna ārējā izskata vērtēšanu.

7. Valsts darba inspekcijai ir tiesības atļaujā norādīt arī konkrētus darba aizsardzības pasākumus, ņemot vērā bērna nodarbināšanas specifiku.

Ministru kabineta noteikumi Nr.206

Rīgā 2002.gada 28.maijā (prot. Nr.22 21.§)

Noteikumi par darbiem, kuros aizliegts nodarbināt pusaudžus, un izņēmumi, kad nodarbināšana šajos darbos ir atļauta saistībā ar pusaudža profesionālo apmācību

Izdoti saskaņā ar [Darba likuma 37.panta](#) ceturto daļu

1. Noteikumi nosaka darbus, kuros aizliegts nodarbināt pusaudžus, un izņēmumus, kad nodarbināšana šajos darbos ir atļauta saistībā ar pusaudža profesionālo apmācību.

2. Pusaudžus aizliegts nodarbināt:

2.1. šo noteikumu [1.pielikumā](#) minētajos darbos;

2.2. darbos, kuros pusaudži tieši pakļauti šo noteikumu [2.pielikumā](#) minētajiem darba vides riska faktoriem.

3. Pusaudža nodarbināšana šajos noteikumos minētajos darbos ir pieļaujama izņēmuma gadījumos, ja tā ir saistīta ar pusaudža profesionālo apmācību, darbs tiek veikts tiešā darba vadītāja vai uzticības personas klātbūtnē un ir nodrošināta ar darba aizsardzību saistīto normatīvo aktu ievērošana.

4. Noteikumi stājas spēkā ar 2002.gada 1.jūniju.

28.05.2025.

Jadviga Neilande

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvām(MK [07.04.2015.](#) noteikumu Nr.164 redakcijā)

Noteikumos iekļautas tiesību normas, kas izriet no:

1) Padomes 1994. gada 22. jūnija Direktīvas [94/33/EK](#) par jauniešu darba aizsardzību;

2) Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 26. februāra Direktīvas [2014/27/ES](#), ar ko groza Padomes Direktīvas [92/58/EEK](#), [92/85/EEK](#), [94/33/EK](#), [98/24/EK](#) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu [2004/37/EK](#), lai tās pielāgotu Regulai (EK) Nr. [1272/2008](#) par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakojšanu.

Ministru prezidents A.Bērziņš

Labklājības ministrs V.Jaksons

1.pielikums

Ministru kabineta

2002.gada 28.maija noteikumiem Nr.206

Darbi, kuros aizliegts nodarbināt pusaudžus (*Pielikums grozīts ar MK [31.07.2007.](#) noteikumiem Nr.523; MK [07.04.2015.](#) noteikumiem Nr.164*)

1. Darbs ir pielīdzināms glābšanas darbam avāriju gadījumos.
2. Darbs ir pielīdzināms izmēģināšanas darbam.
3. Darbs ir pielīdzināms ugunsbīstamam un sprādzienbīstamam darbam.
4. Darbs ir tieši saistīts ar pastāvīgu smaguma pārnēsāšanu vai pārvietošanu, ja tas pārsniedz 10 kg (zēniem) un 4 kg (meitenēm).
5. Darbs ir tieši saistīts ar ventilācijas, ūdens, kanalizācijas, attīrīšanas iekārtu sistēmu apkalpi un apkopi.
6. Darbs ir tieši saistīts ar ieroču, to sastāvdaļu, munīcijas, sprāgstvielu, spridzināšanas ietaišu, pirotehnisko izstrādājumu un pašaizsardzībai vai sabiedriskās kārtības un drošības garantēšanai paredzētu speciālo līdzekļu ražošanu, izmēģināšanu, glabāšanu, lietošanu, tirdzniecību un

7. Darbs ir tieši saistīts ar dažādu objektu un būvju nojaukšanu.
8. Darbs ir tieši saistīts ar vilcienu kustību (mašīnista darbs vilcienos un citos līdzekļos, kustības dispečers, konduktors, regulētājs, vagonu un ceļu apskatītājs, pavadonis).
9. Darbs ir tieši saistīts ar dažādu konstrukciju montāžu (piemēram, ar metāla, dzelzsbetona konstrukciju montāžu).
10. Darbs ir tieši saistīts ar inficētu personu un psihiski slimu cilvēku kopšanu un uzraudzību (arī slimnīcās).
11. Darbs ir tieši saistīts ar naftas ieguvi un naftas produktu ražošanu, kā arī ar urbšanu saistīts darbs.
12. Darbs ir tieši saistīts ar elektrības un siltuma ražošanu, kā arī piegādi AES, TES un HES.
13. Darbs ir tieši saistīts ar rūpniecisku keramikas ražošanu, ja darbā tiek izmantoti svīnu saturoši savienojumi, vai stikla ražošanu.
14. Darbs ir tieši saistīts ar pasažieru un kravu (produkcijas) pārvadāšanu (autotransporta vadīšana).
15. Darbs ir tieši saistīts ar celulozes, papīra un to izstrādājumu ražošanu.
16. Darbs ir tieši saistīts ar drukāšanu (iespiešanu), izņemot gadījumu, ja pusaudzīm ir attiecīgā specialitāte un kvalifikācija.
17. Darbs ir tieši saistīts ar gumijas un plastmasas izstrādājumu ražošanu.

18. Darbs ir tieši saistīts ar ķīmisko vielu, maisījumu un izstrādājumu, kā arī ķīmisko šķiedru ražošanu.

19. Darbs ir tieši saistīts ar metāla vai tā izejvielu otrreizēju pārstrādi.

20. Darbs ir tieši saistīts ar narkotisko vielu un narkotiskas vielas saturošu augu pārstrādi, glabāšanu, ražošanu un realizēšanu.

21. Darbs ir tieši saistīts ar mežizstrādi (koku ciršana, atzarošana, izvilkšana, baļķu iekraušana un izkraušana). Malkas zāģēšana un skaldīšana, izņemot gadījumu, ja pusaudzim ir attiecīgā specialitāte un kvalifikācija.

22. Darbs ir tieši saistīts ar gaļas un gaļas produktu pārstrādi un konservēšanu, izņemot gadījumu, ja pusaudzim ir attiecīgā specialitāte un kvalifikācija.

23. Darbs ir tieši saistīts ar koksnes apstrādi ar ripzāģi vai lentzāģi un frēzēm, izņemot gadījumu, ja pusaudzim ir attiecīgā specialitāte un kvalifikācija.

24. Darbs ir tieši saistīts ar zivju un to produktu pārstrādi un konservēšanu, izņemot gadījumu, ja pusaudzim ir attiecīgā specialitāte un kvalifikācija.

28. Darbs ir tieši saistīts ar bērnu pakalpojumu sniegšanu, izņemot vainagu pīšanu, sēru lenšu noformēšanu un līdzīgus darbus.

29. Darbs zem ūdens, zem zemes, gaisā, bez uzraudzības uz ūdens; jūras un upes flotē, aviācijā (gaisa un ūdens transports).
30. Darbs patologanatomijas nodaļās, morgos un vivārijos.
31. Darbs publiskajās tualetēs.
32. Darbs vietās, kurās mākslīgi apsēklo un aplecina dzīvniekus.
33. Darbs ieslodzījuma vietās.
34. Darbs azartspēļu organizēšanas vietās.
35. Darbs vietās, kurās ražo, realizē un demonstrē erotisko un pornogrāfisko produkciju.
36. Ar dzīvnieku un putnu kaušanu un kautķermeņu sadalīšanu saistīts darbs.
37. Ar klaiņojošu suņu un kaķu ķeršanu un iznīcināšanu saistīts darbs.
38. Ar infekcijas slimībām saslimušu dzīvnieku kopšana un ar to saistīts darbs.
39. Darbs, kurā izgatavo mācību materiālus no dzīvniekiem (peles, žurkas, jūrascūciņas).
40. Darbs, kurā darba izpildītāja dzīvību un veselību tieši apdraud nikni, indīgi vai agresīvi dzīvnieki.
41. Darbs, kas saistīts ar saspiestu, šķidrīnātu vai izšķīdinātu gāzu ražošanu, uzglabāšanu un izmantošanu, kā arī attiecīgu iekārtu lietošanu.

42. Darbs anestezioloģijas, reanimācijas un intensīvās terapijas nodaļās (palātās).

44. Darbs, kuru veicot ir iespējami nogrurvumi un aizbērumi (kalnrūpniecība un darbs karjeros).

45. Darbs, kuru veicot ir iespējama darba izpildītāja krišana no vairāk nekā pusotra metra augstuma.

46. Darbs, kuru veicot ir iespējama darba izpildītāja krišana no kustībā esošiem objektiem (līdzekļiem).

47. Darbs, kuru veicot ir saskare ar netīrās veļas apstrādi, sadzīves atkritumiem un maitām.

48. Darbs, kuru veicot ir saskare ar līķiem, līķu ādu, orgāniem un asinīm.

49. Darbs, kura tempu nosaka mehānismi un par kuru tiek maksāta **akorda alga**.

50. Darbs ar mucām, tvertnēm, rezervuāriem vai stikla baloniem, kuros ir šo noteikumu [2. pielikuma](#) 3.2. apakšpunktā minētās kīmiskās vielas.

51. Darbs ir tieši saistīts ar alkoholisko dzērienu un tabakas izstrādājumu ražošanu, izmēģināšanu, glabāšanu, lietošanu, tirdzniecību un reklāmu.

- 52. Darbs, kas saistīts ar auralmāna ražošanu.
- 53. Darbs, kas saistīts ar akmeņogļu kvēpos, darvā un piķī esošo policiklisko aromātisko ogļūdeņražū iedarbību.
- 54. Darbs, kura laikā notiek nodarbināto saskare ar putekļiem, iztvaikojumiem vai aerosoliem, kas rodas, apdedzinot un elektrolītiski attīrot vara un niķeļa rūdas izstrādājumus.
- 55. Darbs, kas saistīts ar stipro skābju procesu izopropilspirta ražošanā.
- 56. Darbs, kas saistīts ar cietkoksnes putekļu iedarbību.

2.pielikums

Ministru kabineta

2002.gada 28.maija noteikumiem Nr.206

Darba vides riska faktori, kuriem aizliegts tieši pakļaut

pusaudžus (*Pielikums grozīts ar MK [31.07.2007.](#) noteikumiem Nr.523; MK [07.04.2015.](#) noteikumiem Nr.164*)

Pusaudžus aizliegts nodarbināt darbos, kuros viņi ir tieši pakļauti šādiem darba vides riska faktoriem:

1. Fizikālie faktori:

- 1.1. **kustībā esoši**, rotējoši, krītoši un lidojoši objekti (priekšmeti);
- 1.2. jonizējošais starojums;
- 1.3. augstsprieguma elektrības radīts risks;
- 1.4. paaugstināts vai pazemināts spiediens (darbi zem ūdens vai vairāk nekā 2000 metru virs jūras līmeņa);
- 1.5. trokšņa līmenis, kura standartizētā septiņu stundu atskaites perioda dienas ekspozīcijas vērtība pārsniedz 80 dBA;
- 1.6. plaukstas un rokas vibrācija, kuras standartizētā septiņu stundu atskaites perioda dienas ekspozīcijas vērtība pārsniedz 2 m/s^2 ;
- 1.7. visa ķermeņa vibrācija, kuras standartizētā septiņu stundu atskaites perioda dienas ekspozīcijas vērtība pārsniedz $0,5 \text{ m/s}^2$.

2. Bioloģiskie faktori — 3. un 4.grupas bioloģiskie aģenti (bioloģiskie aģenti, kas ir bīstami nodarbinātajiem, un pastāv risks, ka tie radīs draudus citiem cilvēkiem).

3. Ķīmiskie faktori:

3.1. kancerogēnas un mutagēnas vielas;

3.2. ķīmiskās vielas un maisījumi, kas atbilst Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 16. decembra Regulas (EK) Nr. [1272/2008](#) par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakojšanu 1. pielikumā minētajiem klasificēšanas kritērijiem vienā vai vairākās turpmāk minētajās bīstamības klasēs un bīstamības kategorijās ar vienu vai vairākiem turpmāk minētajiem bīstamības apzīmējumiem:

3.2.1. akūta toksicitāte, 1., 2. vai 3. kategorija (H300, H310, H330, H301, H311, H331);

3.2.2. kodīgums ādai, 1. A, 1. B vai 1. C kategorija (H314);

3.2.3. uzliesmojoša gāze, 1. vai 2. kategorija (H220, H221);

3.2.4. uzliesmojoši aerosoli, 1. kategorija (H222);

3.2.5. uzliesmojošs šķidrums, 1. vai 2. kategorija (H224, H225);

3.2.6. sprādzienbīstamas vielas, kategorija "nestabilas sprādzienbīstamas vielas" vai 1.1., 1.2., 1.3., 1.4., 1.5. apakšgrupas sprādzienbīstamas vielas (H200, H201, H202, H203, H204, H205);

3.2.7. pašreaģējošas vielas un maisījumi, A, B, C vai D tips (H240, H241, H242);

- 3.2.8. organiskie peroksīdi, A vai B tips (H240, H241);
- 3.2.9. toksiska ietekme uz īpašu mērķorgānu pēc vienreizējas iedarbības, 1. vai 2. kategorija (H370, H371);
- 3.2.10. toksiska ietekme uz īpašu mērķorgānu pēc atkārtotas iedarbības, 1. vai 2. kategorija (H372, H373);
- 3.2.11. elpceļu sensibilizācija, 1. kategorija, 1. A vai 1. B apakškategorija (H334);
- 3.2.12. ādas sensibilizācija, 1. kategorija, 1. A vai 1. B apakškategorija (H317);
- 3.2.13. kancerogenitāte 1. A, 1. B vai 2. kategorija (H350, H350i, H351);
- 3.2.14. cilmes šūnu mutagenitāte 1. A, 1. B vai 2. kategorija (H340, H341);
- 3.2.15. toksiska ietekme uz reproduktīvo funkciju, 1. A vai 1. B kategorija, (H360, H360F, H360FD, H360Fd, H360D, H360Df);

3.5. svins un tā savienojumi, ciktāl attiecīgās vielas absorbē cilvēka organisms;

3.6. azbests.

39.pants. Darbinieka un darba devēja vienošanās

Darba līgums uzskatāms par noslēgtu ar brīdi, kad darbinieks un darba devējs ir vienojušies par veicamo darbu un darba samaksu, kā arī darbinieka turpmāku pakļaušanos noteiktai darba kārtībai un darba devēja rīkojumiem.

40.pants. Darba līguma forma

(1) Darba līgums slēdzams rakstveidā pirms darba uzsākšanas.

(2) **Darba līgumā norāda:**

1) darbinieka vārdu, uzvārdu, **personas kodu** (ārzemniekam, kuram nav personas koda, — dzimšanas datumu), dzīvesvietu, darba devēja vārdu, uzvārdu (nosaukumu), personas kodu (ārzemniekam, kuram nav personas koda, — dzimšanas datumu) vai reģistrācijas numuru un adresi;

2) darba tiesisko attiecību sākuma datumu;

3) darba tiesisko attiecību paredzamo ilgumu (ja darba līgums noslēgts uz noteiktu laiku);

4) darba vietu (ja darba pienākumu veikšana nav paredzēta kādā noteiktā darba vietā, to, ka darbinieku var nodarbināt dažādās vietās);

5) darbinieka arodu, amatu, specialitāti (turpmāk - profesija) atbilstoši Profesiju klasifikatoram un vispārīgu nolīgtā darba raksturojumu;

6) darba samaksas apmēru un izmaksas laiku;

7) nolīgto dienas vai nedēļas darba laiku, ja darbinieka darba grafiks ir pilnībā vai lielākoties paredzams. Ja ir nolīgts nepilns darba laiks un darba grafiks nav pilnībā vai lielākoties paredzams, norāda, ka darba grafiks ir mainīgs, kā arī ietver informāciju par to nolīgto darba laiku, kas ir **garantētais apmaksātais darba laiks mēneša ietvarā**, kā arī informāciju, kādā laikā darbinieks var veikt darbu vai viņam būtu pienākums veikt darbu, un informāciju par minimālo paziņošanas laiku pirms darba uzsākšanas vai tā atsaukuma;

8) ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma ilgumu;

9) darba līguma uzteikuma termiņu;

10) uz darba koplīgumu, darba kārtības noteikumiem, kas piemērojami darba tiesiskajām attiecībām.

11) pārbaudes laiku un tā ilgumu, ja šāds pārbaudes laiks tiek noteikts;

12) darbinieka tiesības uz apmācībām, ja darba devējs tādās nodrošina;

13) tās sociālā nodrošinājuma iestādes, kuras saņem sociālās iemaksas, kas saistītas ar darba attiecībām, un jebkādu darba devēja sniegto aizsardzību attiecībā uz sociālo nodrošinājumu, ja par šo aizsardzību ir atbildīgs darba devējs.

(3) Šā panta otrās daļas 6., 7., 8., 9., 11., 12. un 13. punktā minētās ziņas var aizstāt ar norādi uz attiecīgiem noteikumiem, kas ietverti normatīvajos aktos, darba koplīgumā, vai norādi uz darba kārtības noteikumiem. Šādā gadījumā darba devējs nodrošina, ka minētā informācija uzņēmuma darbiniekiem ir pieejama bez maksas, tā ir saprotama un pilnīga, viegli pieejama, arī izmantojot elektroniskos līdzekļus, tai skaitā tiešsaistes portālus vai informācijas sistēmas.

Darba devējs rakstveidā paziņo darbiniekam par izmaiņām darba koplīgumā vai darba kārtības noteikumos, kas tieši skar darbinieku, pirms izmaiņu spēkā stāšanās dienas, bet ne vēlāk kā dienā, kad tās stājas spēkā.

(4) Darba līgumā papildus šā panta otrajā daļā noteiktajām ziņām ietver arī citas ziņas, ja puses to uzskata par nepieciešamu.

(5) Darba līgumu sagatavo divos eksemplāros, no kuriem viens glabājas pie darbinieka, otrs — pie darba devēja.

(6) Darba devējam ir pienākums gādāt par darba līgumu noslēgšanu rakstveidā un veikt noslēgto darba līgumu uzskaiti.

(9) Darba līgumā neietver noteikumus par svešvalodas prasmi, ja tā nav pamatoti nepieciešama darba pienākumu veikšanai. Svešvalodas prasme nav uzskatāma par pamatoti nepieciešamu darba pienākumu veikšanai, ja darbs saistīts ar preču ražošanu, pakalpojumu sniegšanu vai citām darbībām Latvijas iekšējā tirgū. Šo noteikumu var neattiecināt uz tādiem darbiem Latvijas iekšējā tirgū, kur svešvalodas prasme ir attiecīgā darba veikšanas vai attiecīgās nodarbošanās objektīvs un pamatots priekšnoteikums, tai skaitā ja darba izpilde ir saistīta ar ārvalstīm.

(11) Darba devējam ir pienākums nodrošināt noslēgto darba līgumu uzrādīšanu pēc uzraudzības un kontroles institūciju pieprasījuma.

41.pants. Rakstveida formas neievērošanas sekas

(1) Ja, noslēdzot darba līgumu, nav ievērota tā rakstveida forma, darbiniekam ir tiesības prasīt darba līguma izteikšanu rakstveidā. Šai nolūkā darbinieks var izmantot **jebkurus pierādījumus, kas attiecas uz darba tiesisko attiecību pastāvēšanu un šo attiecību saturu.**

(2) Ja darbinieks un darba devējs vai vismaz viena no pusēm ir uzsākusi veikt nolīgtos pienākumus, **rakstveida formai neatbilstošam darba līgumam ir tādas pašas tiesiskās sekas kā rakstveidā izteiktam darba līgumam.**

(3) Ja darba devējs nenodrošina darba līguma noslēgšanu rakstveidā un darba devējs vai darbinieks nevar pierādīt citu darba tiesisko attiecību pastāvēšanas ilgumu, noteikto darba laiku un darba samaksu, uzskatāms, ka darbinieks jau nodarbināts trīs mēnešus un viņam ir noteikts normālais darba laiks un minimālā mēneša darba alga.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar [04.03.2010.](#) likumu, kas stājas spēkā [25.03.2010.](#))

43.pants. Darba līguma spēks laikā

Darba līgumu slēdz uz nenoteiktu laiku, izņemot šā likuma [44.pantā](#) noteiktos gadījumus.

44.pants. Darba līgums uz noteiktu laiku

(1) Darba līgumu uz noteiktu laiku var noslēgt, lai veiktu noteiktu īslaicīgu darbu, ar to saprotot:

1) sezonas rakstura darbu;

(2) Šā panta pirmās daļas 1. un 2.punktā minētos darbus nosaka Ministru kabinets.

(4) Uz noteiktu laiku noslēgtā darba līgumā norāda darba līguma beigu termiņu vai arī apstākļus, kas liecina par attiecīgā darba pabeigšanu.

(6) Uz darbinieku, ar kuru noslēgts darba līgums uz noteiktu laiku, attiecināmi tādi paši noteikumi kā uz darbinieku, ar kuru noslēgts darba līgums uz nenoteiktu laiku.

28.05.2025.

Jadviga Neilande

Ministru kabineta noteikumi Nr.272

Rīgā 2002.gada 25.jūnijā (prot. Nr.26 10.§)

Noteikumi par sezonas rakstura darbiem

Izdoti saskaņā ar [Darba likuma 44.panta](#) otro daļu

1. Noteikumi nosaka sezonas rakstura darbus, kuru veikšanai pieļaujama darba līguma noslēgšana uz noteiktu laiku.

2. Sezonas rakstura darbi ir:

2.1. sēja un stādīšana;

2.2. sējumu un stādījumu kopšana;

2.3. lopbarības sagatavošana;

2.4. lopu ganīšana un ganību ierīkošana;

2.5. zivkopības (arī vēžkopības) audzēšanas cikla sezonas darbu nodrošināšana;

2.6. dīķu sagatavošana zivju vai vēžu audzēšanai;

2.7. izaudzēto zivju vai vēžu apzvejas nodrošināšana dīķos;

2.8. zivju vaislinieku nozvejas organizēšana, to izturēšanas un saglabāšanas vietu ierīkošana un apkalpošana;

2.9. zivju zveja Baltijas jūras piekrastē, Baltijas jūrā un Latvijas iekšējos ūdenos;

2.10. zemes ielabošana un hidromelioratīvie darbi;

28.05.2025.

Jadviga Neilande

- 2.11. parku, ainavas elementu, kultūrvēsturisko objektu sakopšana un graustu novākšana;
- 2.12. meža sēklu plantāciju ierīkošana un kopšana;
- 2.13. meža reprodutīvā materiāla ievākšana un pārstrāde;
- 2.14. augsnes mehāniskā apstrāde (augšnes sagatavošana meža mākslīgai un dabiskai atjaunošanai, uguns aizsardzības joslu mineralizācija);
- 2.15. meža aizsardzības darbi;
- 2.16. meža ugunsgrēku dzēšana un apsardze;
- 2.17. meža infrastruktūras uzturēšana, kopšana un remontdarbi;
- 2.18. meža inventarizācija;
- 2.19. darbi medību saimniecībā;
- 2.20. darbi mežā rekreācijas objektos;
- 2.21. ražas novākšana;
- 2.22. lauksaimniecības produktu apstrāde;
- 2.23. pludmaļu, publisko peldētavu, kempingu, dabas tūrisma infrastruktūras un atpūtas vietu uzturēšana un uzraudzība;
- 2.24. darbs mazumtirdzniecības veikalos, kas darbojas tikai noteiktos gada mēnešos vai vienu sezonu, kā arī darbs kafejnīcās, tūristu mītnēs un restorānos;
- 2.25. darbs pasažieru pārvadāšanas uzņēmumos, kuri darbojas regulāri katru sezonu;

- 2.26. kurinātāja darbs;
- 2.27. darbs, kas saistīts ar apmeklētāju pieņemšanu un apkalpošanu kultūras iestādēs un to struktūrvienībās, tūrisma informācijas punktos, kas apmeklētājiem atvērti tikai noteiktos gada mēnešos;
- 2.28. darbs, kas saistīts ar apmeklētāju pieņemšanu un apkalpošanu kultūras iestādēs vai institūcijās, kā arī to struktūrvienībās, lai nodrošinātu kultūras iestādes vai institūcijas darbību laikposmā, kad ir liels apmeklētāju skaits;
- 2.29. teritorijas labiekārtošana;
- 2.30. ceļu būvniecība un uzturēšana;
- 2.31. ar dažādu nometņu darbību saistīts darbs;
- 2.32. karjeru izstrāde;
- 2.33. kuģu būve un remonts, izmantojot peldošos dokus vai piestātnes;
- 2.34. darbs, kas saistīts ar apmeklētāju pieņemšanu un apkalpošanu īpaši aizsargājamās dabas teritorijās laikposmā, kad ir liels apmeklētāju skaits;
- 2.35. dzīvnieku kolekcijas dzīvnieku kopšana;
- 2.36. zivju apstrāde;
- 2.37. palīgdarbi zivju resursu pētījumos Latvijas iekšējos ūdeņos un uz Latvijas zvejas kuģiem Baltijas jūrā un Atlantijas okeānā;
- 2.38. plānotie zemes darbi elektronisko sakaru tīklu būvniecībā un kabeļu gulsnēšanā tieši gruntī;

- 2.39. palīgdarbi lauksaimniecībā izmantojamo zemju uzmērīšanā un apsekošanā;
- 2.40. meliorācijas sistēmu remontdarbi;
- 2.41. mežsaimnieciskie darbi īpaši aizsargājamās dabas teritorijās;
- 2.42. zemes (tranšeju) rakšana kanalizācijas vadu, gāzesvadu vai citu cauruļvadu un kabeļu guldīšanai;
- 2.43. kūdras ieguve un kūdras ieguves vietu sagatavošana;
- 2.45. kažokzvēru audzēšanas cikla sezonas darbu nodrošināšana;
- 2.46. mājputnu audzēšanas cikla sezonas darbu nodrošināšana.

Ministru kabineta noteikumi Nr.353

Rīgā 2002.gada 6.augustā (prot. Nr.33 7.§)

Noteikumi par darbiem jomās, kurās darba līgums parasti netiek slēgts uz nenoteiktu laiku

Izdoti saskaņā ar [Darba likuma 44.panta](#) otro daļu

1. Noteikumi nosaka darbus jomās, kurās darba līgums parasti netiek slēgts uz nenoteiktu laiku.

2. Darbi jomās, kurās darba līgums parasti netiek slēgts uz nenoteiktu laiku, ir šādi:

2.1. kultūras jomā:

2.1.1. teātra, operas, baleta un cirka izrāžu un koncertu mākslinieciskā sagatavošana un norises nodrošināšana;

2.1.2. kinofilmu un videofilmu veidošana;

2.1.3. izstāžu veidošana;

2.1.4. fotogrāfiju veidošana;

2.1.5. kultūras un atpūtas pasākumu plānošana, organizēšana un vadīšana;

2.2. banku, finanšu un tirdzniecības jomā:

2.2.1. starpniecības darījumi ar investīcijām, vērtspapīriem un obligācijām;

2.2.2. īpašumu pārvaldīšana;

Jadviga Neilande

2.3. sporta jomā:

2.3.1. nodarbošanās ar sportu (sportists, profesionāls sportists);

2.3.2. sportistu trenēšana;

2.3.3. sporta sacensību un citu sporta pasākumu tiesāšana (sporta tiesnesis);

2.3.4. sporta sacensību un citu sporta pasākumu organizēšana un vadīšana;

2.4. īpaši aizsargājamo teritoriju aizsardzības un apsaimniekošanas jomā:

2.4.1. parku, skvēru un īpaši aizsargājamo dabas teritoriju objektu apsaimniekošana;

2.4.3. dabas aizsardzības darbi zivju nārsta laikā;

2.5. izglītības jomā:

2.5.1. ar izglītības programmu vai tajā ietverto mācību priekšmetu, kursu, praktisko mācību vai prakšu īstenošanu saistīts darbs, ja kopējais ilgums tā īstenošanai pilnā apjomā ir ne vairāk par deviņiem mēnešiem gadā;

2.5.2. viesmācītbspēku darbs;

2.5.3. pusaudžu un jauniešu darbs profesionālās apmācības laikā;

2.6. diplomātisko pārstāvniecību tehniskā personāla darbības jomā:

- 2.6.1. mājas pārvaldnieka darbs;
- 2.6.2. saimniecības pārvaldīšana;
- 2.6.3. vēstniecības sekretāra darbs;
- 2.6.4. vēstnieka palīga darbs;
- 2.6.5. lietveža darbs;

2.7. citās darbības jomās:

- 2.7.1. izstāžu, ielu tirdzniecības, kongresu, konferenču un semināru organizēšana;
- 2.7.2. projektu un programmu izstrādāšana un īstenošana;
- 2.7.3. meža uguns aizsardzība;
- 2.7.4. tērpu un preču demonstrēšana, pozēšana fotogrāfiem, skulptoriem, gleznotājiem un citiem māksliniekiem;
- 2.7.5. ekskursiju vadīšana un tūristu grupu pavadīšana;
- 2.7.6. darbs tirgos un ielu tirdzniecībā;
- 2.7.7. nekustamā īpašuma kadastrālās uzmērīšanas, ģeodēziskās un topogrāfiskās izpētes darbi.

(Grozīts ar MK [01.02.2005.](#) noteikumiem Nr.73;

MK [27.02.2007.](#) noteikumiem Nr.150; MK [08.06.2010.](#) noteikumiem Nr.509)

46.pants. Pārbaudes noteikšana

(1) Noslēdzot darba līgumu, var noteikt pārbaudi, lai noskaidrotu, vai darbinieks atbilst viņam uzticētā darba veikšanai.

Ja pārbaudes noteikšana nav norādīta darba līgumā, tas uzskatāms par noslēgtu bez pārbaudes.

Pārbaudi nenosaka personām, kuras ir jaunākas par 18 gadiem.

53.pants. Izpildījuma vieta

(2) Personu, kura ir jaunāka par 18 gadiem, var nosūtīt komandējumā vai darba braucienā, ja viens no vecākiem (aizbildnis) devis rakstveida piekrišanu.

56.pants. Darba devēja rīkojumu saturs un robežas

(4) Darba devējam nav tiesību prasīt no darbinieka konkrētas svešvalodas prasmi, ja tās lietošana neietilpst darba pienākumos.

Ja, darba pienākumus veicot, nav nepieciešama svešvalodas lietošana, darba devējam nav tiesību liegt darbiniekam lietot valsts valodu.

63.pants. Darba samaksa personām, kuras ir jaunākas par 18 gadiem

(1) **Pusaudžiem**, kas tiek nodarbināti šā likuma [132.panta](#) pirmajā un trešajā daļā noteiktā darba laika ietvaros, mēneša darba alga nedrīkst būt mazāka par Ministru kabineta noteikto minimālo mēneša darba algu normālā darba laika ietvaros.

(2) Ja pusaudzis papildus vidējās izglītības vai profesionālās izglītības ieguvei arī strādā, viņam par veikto darbu samaksā atbilstoši nostrādātajam laikam.

Šajā gadījumā pusaudzim noteiktā **stundas tarifa likme** nedrīkst būt mazāka par Ministru kabineta noteikto minimālo stundas tarifa likmi normālā darba laika ietvaros.

(3) **Bērniem par darbu samaksā atbilstoši paveiktajam darbam.**

70.pants. Darba samaksas izmaksas veids

Darba samaksa aprēķināma un izmaksājama skaidrā naudā. Darba devējam ir tiesības izmaksāt darba samaksu bezskaidrā naudā ar pārskaitījumu tikai tad, ja darbinieks un darba devējs par to ir noteikti vienojušies.

71.pants. Darba samaksas aprēķins

Izmaksājot darba samaksu, darba devējs izsniedz darba samaksas aprēķinu, kurā norādīta izmaksātā darba samaksa, ieturētie nodokļi un veiktās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, kā arī nostrādātās stundas, tajā skaitā virsstundas, nakts laikā un svētku dienās nostrādātās stundas.

Pēc darbinieka pieprasījuma darba devējam ir pienākums šo aprēķinu izskaidrot.

82.pants. Pienākums veikt veselības pārbaudi

(1) Darbiniekam, pamatojoties uz attiecīgu darba devēja rīkojumu, ir pienākums nekavējoties veikt veselības pārbaudi gadījumos, kad šādas pārbaudes veikšana paredzēta normatīvajos aktos vai darba koplīgumā vai arī pastāv pamatotas aizdomas par darbinieka saslimšanu, kas rada vai var radīt draudus viņa vai citu cilvēku drošībai vai veselībai.

(2) Izdevumus, kas saistīti ar veselības pārbaudes veikšanu, sedz darba devējs.

128.pants. Darbiniekam pienākošos naudas summu izmaksa

(1) Atlaižot darbinieku no darba, visas naudas summas, kas viņam pienākas no darba devēja, izmaksājamas atlaišanas dienā.

Ja darbinieks atlaišanas dienā nav veicis darbu, viņam pienākošās naudas summas izmaksā ne vēlāk kā nākamajā dienā pēc tam, kad darbinieks pieprasījis aprēķinu.

132.pants. Darba laiks personām, kuras ir jaunākas par 18 gadiem

(1) Personām, kuras ir jaunākas par 18 gadiem, tiek noteikta **piecu dienu darba nedēļa**.

(2) **Bērnus, kuri sasnieguši 13 gadu vecumu, nedrīkst nodarbināt:**

1) ilgāk par divām stundām dienā un vairāk par 10 stundām nedēļā, ja darbs tiek veikts mācību gada laikā;

2) ilgāk par četrām stundām dienā un vairāk par 20 stundām nedēļā, ja darbs tiek veikts laikā, kad izglītības iestādē ir brīvlaiks, bet, ja bērns jau sasniedzis 15 gadu vecumu, — **ne ilgāk par septiņām stundām dienā un ne vairāk par 35 stundām nedēļā**.

(3) Pusaudžus nedrīkst nodarbināt ilgāk par septiņām stundām dienā un vairāk par 35 stundām nedēļā.

(4) Ja personas, kuras ir jaunākas par 18 gadiem, papildus darbam turpina iegūt pamatizglītību, vidējo izglītību vai profesionālo izglītību, **mācībās un darbā pavadītais laiks saskaitāms kopā un nedrīkst pārsniegt septiņas stundas dienā un 35 stundas nedēļā.**

(5) Ja personas, kuras ir jaunākas par 18 gadiem, tiek nodarbinātas pie vairākiem darba devējiem, darba laiks summējams.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar [23.10.2014.](#) likumu, kas stājas spēkā [01.01.2015.](#))

134.pants. Nepilns darba laiks

(1) Darba līgumā darba devējs un darbinieks var vienoties par nepilna darba laika noteikšanu, kas ir īsāks par normālo dienas vai nedēļas darba laiku.

(3) Uz darbinieku, kas nodarbināts nepilnu darba laiku, attiecināmi tādi paši noteikumi kā uz darbinieku, kas nodarbināts normālu darba laiku.

136.pants. Virsstundu darbs

(1) Virsstundu darbs ir darbs, kuru darbinieks veic virs normālā darba laika.

(6) Aizliegts nodarbināt virsstundu darbā personas, kas ir jaunākas par 18 gadiem.

137.pants. Darba laika uzskaitē

(1) Darba devējam ir pienākums precīzi uzskaitīt katra darbinieka nostrādātās stundas kopumā, kā arī atsevišķi virsstundas, darbu nakts laikā, nedēļas atpūtas laikā un svētku dienās nostrādātās stundas, kā arī dīkstāves laiku.

(2) Darbiniekiem, kuri, pamatojoties uz darba devēja rīkojumu, vienlaikus apgūst profesiju (amatu, arodu), darbā un mācībās pavadītais laiks ir saskaitāms kopā un uzskatāms par darba laiku.

(3) Darbiniekam ir tiesības personiski vai ar darbinieku pārstāvju starpniecību pārbaudīt darba devēja veikto darba laika uzskaiti.

138.pants. Nakts darbs

(1) Nakts darbs ir ikviens darbs, ko veic nakts laikā vairāk nekā divas stundas.

Ar nakts laiku saprotams laikposms no pulksten 22 līdz 6.
Attiecībā uz bērniem nakts laiks šā likuma izpratnē ir laikposms no pulksten 20 līdz 6.

(6) Aizliegts nodarbināt nakts laikā personas, kuras ir jaunākas par 18 gadiem, grūtnieces un sievietes pēcdzemdību periodā līdz vienam gadam, bet, ja sieviete baro bērnu ar krūti, — visā barošanas laikā, ja ir ārsta atzinums, ka attiecīgā darba veikšana rada draudus sievietes vai viņas bērna drošībai un veselībai.

143.pants. Nedēļas atpūta

(1) Nedēļas atpūtas ilgums septiņu dienu periodā nedrīkst būt īsāks par 42 stundām pēc kārtas. Šo noteikumu var nepiemērot, ja noteikts summētais darba laiks.

(2) Ja noteikta piecu dienu darba nedēļa, darbiniekam piešķir divas nedēļas atpūtas dienas; ja noteikta sešu dienu darba nedēļa, — vienu nedēļas atpūtas dienu. Abas nedēļas atpūtas dienas parasti piešķir pēc kārtas.

(3) Vispārējā nedēļas atpūtas diena ir svētdiena. Ja nepieciešams nodrošināt nepārtrauktu darba gaitu, atļauts nodarbināt darbinieku svētdienā, piešķirot viņam atpūtu citā nedēļas dienā.

(4) Darbinieku ar darba devēja rakstveida rīkojumu var iesaistīt darbā nedēļas atpūtas laikā, piešķirot viņam līdzvērtīgu kompensējošo atpūtu un nodrošinot ne mazāk kā divus šā panta pirmajā daļā minētos nedēļas atpūtas periodus jebkurā 14 dienu laikā, šādos gadījumos:

- 1) ja to prasa sabiedrības visneatliekamākās vajadzības;
- 2) lai novērstu nepārvaramas varas, nejauša notikuma vai citu ārkārtēju apstākļu izraisītas sekas, kas nelabvēlīgi ietekmē vai var ietekmēt parasto darba gaitu uzņēmumā;
- 3) steidzama, iepriekš neparedzēta darba pabeigšanai noteiktā laikā.

(5) Saskaņā ar šā panta ceturtās daļas noteikumiem **aizliegts nodarbināt personas, kuras ir jaunākas par 18 gadiem**, grūtnieces un sievietes pēcdzemdību periodā līdz vienam gadam, bet, ja sieviete baro bērnu ar krūti, — visā barošanas laikā, bet ne ilgāk kā līdz bērna divu gadu vecumam.

145.pants. Pārtraukumi darbā

(1) Ikvienam darbiniekam ir tiesības uz pārtraukumu darbā, ja viņa dienas darba laiks ir ilgāks par sešām stundām. **Pusaudžiem ir tiesības uz pārtraukumu darbā, ja viņu darba laiks ir ilgāks par četrarpus stundām.**

(2) Pārtraukumu piešķir ne vēlāk kā pēc četrām stundām no darba sākuma.

Pārtraukuma ilgumu nosaka darba devējs pēc konsultēšanās ar darbinieku pārstāvjiem, taču tas nedrīkst būt īsāks par 30 minūtēm.

Ievērojot darba drošības un veselības aizsardzības principus, darba koplīgumā var noteikt citu pārtraukuma piešķiršanas kārtību.

Pārtraukumu neieskaita darba laikā, ja darba līgumā vai darba koplīgumā nav noteikts citādi.

Ja iespējams, pusaudzīm pārtraukumu piešķir, kad nostrādāta puse no viņam nolīgtā dienas darba laika.

(3) Pārtraukuma laikā darbiniekam ir tiesības atstāt savu darba vietu, ja darba līgumā, darba koplīgumā vai darba kārtības noteikumos nav noteikts citādi.

Aizliegumam pārtraukuma laikā atstāt darba vietu jābūt pietiekami pamatotam.

Ja pārtraukuma laikā darbiniekam ir noteikts aizliegums atstāt savu darba vietu un darbinieks šo laikposmu nevar izmantot pēc sava ieskata, šāds pārtraukums ieskaitāms darba laikā.

(4) Ja darba rakstura dēļ pārtraukumu ēšanai nav iespējams noteikt, darba devējs nodrošina darbiniekam iespēju paēst darba laikā.

(5) Pārtraukumu atpūtai piešķir jebkurā gadījumā.

Ja pārtraukumu atpūtai nav iespējams piešķirt visu uzreiz, pieļaujama tā sadalīšana daļās, kas nedrīkst būt īsākas par 15 minūtēm katra.

149.pants. Ikgadējais apmaksātais atvaļinājums

(1) Ikvienam darbiniekam ir tiesības uz ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu.

Šāds atvaļinājums nedrīkst būt īsāks par četrām kalendāra nedēļām, neskaitot svētku dienas.

Personām, kuras ir jaunākas par 18 gadiem, piešķir vienu mēnesi ilgu ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu.

(2) Darbiniekam un darba devējam vienojoties, ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu kārtējā gadā var piešķirt pa daļām, taču viena no atvaļinājuma daļām kārtējā gadā nedrīkst būt īsāka par divām nepārtrauktām kalendāra nedēļām.

(3) Izņēmuma gadījumos, kad ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma piešķiršana darbiniekam pilnā apmērā kārtējā gadā var nelabvēlīgi ietekmēt parasto darba gaitu uzņēmumā, ar darbinieka rakstveida piekrišanu pieļaujams pārcelt atvaļinājuma daļu uz nākamo gadu.

Šādā gadījumā atvaļinājuma daļa kārtējā gadā nedrīkst būt īsāka par divām nepārtrauktām kalendāra nedēļām.

Pārcelto atvaļinājuma daļu pēc iespējas pievieno nākamā gada atvaļinājumam. **Atvaļinājuma daļu var pārcelt tikai uz vienu gadu.**

(4) Šā panta trešās daļas noteikumi **nav piemērojami personām, kuras ir jaunākas par 18 gadiem**, grūtniecēm un sievietēm pēcdzemdību periodā līdz vienam gadam, bet, ja sieviete baro bērnu ar krūti, — visā barošanas laikā, bet ne ilgāk kā līdz bērna divu gadu vecumam.

(5) Ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma atlīdzināšana naudā nav pieļaujama, izņemot gadījumus, kad darba tiesiskās attiecības tiek izbeigtas un darbinieks ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu nav izmantojis.

Darba devējam ir pienākums izmaksāt atlīdzību par visu periodu, par kuru darbinieks nav izmantojis ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu.

(6) Pēc ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma darbiniekam ir tiesības uz tādiem darba apstākļiem un nodarbinātības noteikumu uzlabojumiem, uz kuriem viņam būtu tiesības, ja viņš nebūtu bijis atvaļinājumā.

Darbinieka tiesību uz ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu izmantošana nevar būt par pamatu darba līguma uzteikumam vai citādi darbinieka tiesību ierobežošanai.

Šis noteikums attiecas arī uz šā likuma [151.](#), [153.](#), [154.](#), [155.](#), [156.](#) un [157.pantā](#) minētajiem atvaļinājumiem, kā arī uz darbinieka darbnespējas laiku vai darba neveikšanas laiku citu attaisnojošu iemeslu dēļ.

150.pants. Ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma piešķiršanas kārtība

(5) Darbiniekam, kurš ir jaunāks par 18 gadiem, un darbiniekam, kuram ir bērns līdz triju gadu vecumam vai bērns ar invaliditāti līdz 18 gadu vecumam, **ikgadējais apmaksātais atvaļinājums piešķirams vasarā vai pēc viņa vēlēšanās jebkurā citā laikā.**

Ja darbinieks, kurš ir jaunāks par 18 gadiem, turpina iegūt izglītību, ikgadējais apmaksātais atvaļinājums piešķirams, pēc iespējas saskaņojot to ar brīvlaiku izglītības iestādē.

157.pants. Mācību atvaļinājums

(1) Darbiniekam, kurš, nepārtraucot darbu, mācās jebkura veida izglītības iestādē, saskaņā ar darba koplīgumu vai darba līgumu piešķir mācību atvaļinājumu ar darba algas saglabāšanu vai bez tās.

Ja darbiniekam noteikta akorda alga, mācību atvaļinājumu piešķir, izmaksājot vidējo izpeļņu vai neizmaksājot to.

(2) Darbiniekam valsts pārbaudījuma kārtošana vai diplomdarba izstrādāšanai un aizstāvēšanai piešķir 20 darba dienas ilgu mācību atvaļinājumu ar darba algas saglabāšanu vai bez tās.

Ja darbiniekam ir noteikta akorda alga, mācību atvaļinājumu piešķir, izmaksājot vidējo izpeļņu vai neizmaksājot to.

Par iedzīvotāju ienākuma nodokli

12. pants. Maksātāja gada neapliekamais minimums

1. Maksātāja gada apliekamajā ienākumā netiek ietverts ienākums gada neapliekamā minimuma apmērā, ja šajā pantā nav noteikts citādi. Gada neapliekamais minimums ir visu gada mēnešu neapliekamo minimumu summa, ko piemēro gada apliekamajam ienākumam, kuram tiek piemērota šā likuma [15.](#) panta otrajā daļā noteiktā likme.

Mēneša neapliekamais minimums ir *570 euro* mēnesī.

Mēneša neapliekamo minimumu piemēro katru mēnesi ienākuma gūšanas vietā, kur iesniegta maksātāja algas nodokļa grāmatiņa, tādām apliekamajam ienākumam, kuram tiek piemērota šā likuma [15.](#) panta trešajā daļā noteiktā likme.

197. Piemērojot šā likuma [12.](#) panta pirmo daļu, mēneša neapliekamais minimums:

1) 2025. gadā ir *510 euro* mēnesī;

2) 2026. gadā ir *550 euro* mēnesī.

2025. gada

adviga Neilande

4. Maksātājam nepiemēro šajā pantā noteikto neapliekamo minimumu par to taksācijas gada daļu, kurā viņš ir bijis cita nodokļa maksātāja apgādībā un kurā šis nodokļa maksātājs ir izmantojis šā likuma [13.panta](#) pirmās daļas 1.punktā noteiktos atvieglojumus, izņemot gadījumu, kad apgādībā esošai personai ir piešķirta apgādnieka zaudējuma pensija atbilstoši likumam "[Par valsts pensijām](#)".

4.¹ Maksātājam (personai līdz 19 gadu vecumam, kura mācās vispārējās, profesionālās, augstākās vai speciālās izglītības iestādē un taksācijas gada laikā no 1.jūnija līdz 31.augustam saņem ar algas nodokli apliekamos ienākumus) piemēro šā panta pirmajā daļā noteikto neapliekamo minimumu par to taksācijas gada daļu (no 1.jūnija līdz 31.augustam), kurā viņš ir saņēmis ar algas nodokli apliekamos ienākumus un kurā viņš ir bijis cita nodokļa maksātāja apgādībā, un kurā šis nodokļa maksātājs ir izmantojis šā likuma [13.panta](#) pirmās daļas 1.punktā noteiktos atvieglojumus.

6.pants. Ierobežojumi maksātājam

1. Katram Latvijas Republikas iedzīvotājam var būt tikai viena algas nodokļa grāmatiņa (turpmāk — grāmatiņa), kuru piešķir Valsts ieņēmumu dienests. Grāmatiņa iesniedzama vienā ienākuma gūšanas vietā pēc maksātāja izvēles.

7. pants. Maksātāja gada ienākums

Maksātāja gada ienākums ir visa taksācijas perioda (kalendārā gada) laikā iegūto naudas, naturālo vērtību un saņemto pakalpojumu kopums.

- deklarācijas iesniegšana un IIN samaksa.

19. pants. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa aprēķināšanas un maksāšanas rezumējošā kārtība

1.¹ Šā likuma [15. panta](#) otrajā daļā noteikto progresīvo likmi ņem vērā, veicot nodokļa aprēķinu rezumējošā kārtībā par taksācijas gadu iesniegtajā deklarācijā. Veicot nodokļa aprēķinu rezumējošā kārtībā, ārvalstī gūtajam ienākumam, ienākumam pielīdzinātajam aizdevumam vai tad, ja maksātājam ir pienākums maksāt nodokli saskaņā ar šā panta 2.¹ daļu, piemēro vidējo svērto nodokļa likmi.

13. pants. Atvieglojumi maksātājam

3. Šā panta pirmās daļas 1. punktā noteiktie atvieglojumi nav piemērojami, ja šajā punktā minētās personas (izņemot personas līdz 19 gadu vecumam, kuras mācās vispārējās, profesionālās, augstākās vai speciālās izglītības iestādē un taksācijas gada laikā no 1. jūnija līdz 31. augustam saņem ar algas nodokli vai sezonas laukstrādnieku nodokli apliekamus ienākumus) patstāvīgi saņem ar nodokli apliekamos ienākumus (izņemot apgādnieka zaudējuma pensiju, kas piešķirta saskaņā ar likumu "[Par valsts pensijām](#)"), kas pārsniedz noteikto nodokļa atvieglojuma apmēru, vai bezdarbnieka pabalstu (stipendiju) vai tās uztur kāda cita persona.

Maksātāja ienākumiem, kuriem piemērojama šā likuma [15. panta](#) piektajā, sestajā, septītajā, 7.¹, 7.², astotajā, desmitajā, divpadsmitajā un 19.² daļā noteiktā nodokļa likme, ienākumam pielīdzināmiem aizdevumiem un ienākumam, par kuru tiek maksāta samazinātā patentmaksa, nepiemēro šā panta pirmās daļas 1. un 4. punktā noteiktos atvieglojumus.

kad slēdz uzņēmumu līgumu?

Ja tas ir pakalpojums, nevis ikdienišķs darbs.

Projektiem var slēgt UL.

Dokumentu noformēšana UL

Uzņēmumu līgums

Pieņemšanas – nodošanas akts

Rēķins, ja persona ir SDV

Civillikums. CETURTĀ DAĻA. Saistību tiesības
PIECPADSMITĀ NODAĻA
Prasījumi no darba attiecībām
TREŠĀ APAKŠNODAĻA
Uzņēmuma līgums

2212. Ar uzņēmuma līgumu viena puse uzņemas izpildīt otram par zināmu atlīdzību ar saviem darba rīkiem un ierīcēm kādu pasūtījumu, izgatavot kādu lietu vai izvest galā kādu pasākumu.

Uzņēmuma līgumam piemērojami noteikumi par darba līgumu (I apakšnodaļa), ciktāl tie nerunā pretim sekojošo pantu noteikumiem.

Reģistrēti nodokļu maksātāji

11. pants. No saimnieciskās darbības gūtā apliekamā ienākuma noteikšana

1.¹ Par fiziskās personas saimniecisko darbību ir uzskatāma jebkura darbība, kas vērsta uz preču ražošanu, darbu izpildi, tirdzniecību un pakalpojumu sniegšanu par atlīdzību.

Saimnieciskā darbība ietver arī ar uzņēmuma līguma izpildi saistīto darbību, profesionālo darbību, nekustamā īpašuma apsaimniekošanu, komercaģenta, māklera un individuālā komersanta darbību, kā arī fiziskās personas īpašumā esoša individuālā uzņēmuma (arī zemnieka un zvejnieka saimniecības) darbību.

Nodokļu riski, kad darbs uzskatāms par darba attiecībām

II. 8. pants. Gada apliekamā ienākuma avoti

2.² Uzskata, ka fiziskā persona (maksātājs) gūst ienākumu, par kuru jāmaksā algas nodoklis, ja tiek konstatēta vismaz **viena** no šādām pazīmēm:

- 1) maksātāja ekonomiskā atkarība no personas, kurai tas sniedz pakalpojumus;
- 2) finansiālā riska neuzņemšanās peļņu nenesoša darba izpildes vai zaudētu debitoru parādu gadījumā;
- 3) maksātāja integrācija uzņēmumā, kuram viņš sniedz savus pakalpojumus. Integrācija uzņēmumā šā panta izpratnē ir darba vai atpūtas vietas esamība, pienākums ievērot uzņēmuma iekšējās kārtības noteikumus un citas līdzīgas pazīmes;
- 4) maksātāja faktisko brīvdienu un atvaļinājumu esamība un to ņemšanas kārtības saistība ar uzņēmuma iekšējo darba kārtību vai citu uzņēmumā nodarbināto fizisko personu darba grafiku;
- 5) maksātāja darbība notiek citas personas vadībā vai kontrolē, maksātājam nav iespējas piesaistīt darbu izpildē savu personālu vai izmantot apakšuzņēmējus;
- 6) maksātājs nav pamatlīdzekļu, materiālu un citu saimnieciskajā darbībā izmantoto aktīvu īpašnieks (šis kritērijs neattiecas uz personīgo autotransportu vai atsevišķiem personīgajiem instrumentiem, kas izmantoti darba uzdevumu izpildei).

kad un par ko slēdz brīvprātīgā līgumu?

Brīvprātīgais darbs

2.pants. Brīvprātīgais darbs

(1) **Brīvprātīgais darbs** ir organizēts un uz labas gribas pamata veikts fiziskās personas fizisks vai intelektuāls bezatlīdzības darbs sabiedrības labā.

(2) Brīvprātīgajam darbam nav peļņas gūšanas nolūka.

3. pants. Brīvprātīgā darba organizētājs

Brīvprātīgo darbu ir tiesības organizēt:

- 1) biedrībām un nodibinājumiem, tai skaitā arodbiedrībām un to apvienībām;
- 2) valsts un pašvaldību iestādēm;
- 3) politiskajām partijām un to apvienībām;
- 4) sociālajiem uzņēmumiem.

- kas drīkst slēgt brīvprātīgā līgumu?

4.pants. Brīvprātīgā darba veicējs

(1) Brīvprātīgā darba veicējs ir fiziskā persona, kas sasniegusi 13 gadu vecumu.

(2) Personas, kuras sasniegušas no 13 līdz 16 gadu vecumu, ir tiesīgas veikt brīvprātīgo darbu, ja to likumiskais pārstāvis devis rakstveida piekrišanu.

(3) Nepilngadīga persona no mācībām brīvajā laikā veic tās vecumam atbilstošu un tās drošībai, veselībai un tikumībai nekaitīgu brīvprātīgo darbu, kas veicina zināšanu, prasmju, iemaņu un saskarsmes spēju attīstību.

(4) Ar brīvprātīgā darba veicēju neaizstāj nodarbināto.

(5) Īpašus brīvprātīgā darba veicēju atlases kritērijus, tostarp vecumu, iesaistes un apmācības nosacījumus, kas saistīti ar veicamā brīvprātīgā darba specifiku, var paredzēt citos likumos.

**- kāda veida darbus drīkst
veikt brīvprātīgais?**

**Jebkuru darbu, kas neaizstāj
nodarbināto**

5.pants. Tiesisko attiecību nodibināšana un izbeigšana

(1) Brīvprātīgā darba organizētāja un brīvprātīgā darba veicēja tiesiskās attiecības tiek nodibinātas, kad brīvprātīgā darba organizētājs un brīvprātīgā darba veicējs ir vienojušies par veicamā darba apjomu, izpildes kārtību un termiņu, kā arī brīvprātīgā darba veicējs ir iepazīstināts ar saviem pienākumiem un tiesībām.

(2) Tiesiskās attiecības izbeidz vienpusēji, ne vēlāk kā trīs dienas iepriekš paziņojot par to līguma otram pusei. Ja ir noslēgts **rakstveida līgums** par brīvprātīgo darbu, paziņojumu par tiesisko attiecību izbeigšanu otram pusei iesniedz rakstveidā.

(3) Brīvprātīgā darba veicējs tiesiskās attiecības var izbeigt nekavējoties, ja to darīt viņam ir svarīgs iemesls.

Par šādu iemeslu atzīstams katrs tāds apstāklis, kas, pamatojoties uz tikumības un taisnprātības apsvērumiem, neļauj turpināt brīvprātīgo darbu.

6.pants. Rakstveida līgums par brīvprātīgo darbu

(1) Līgumu par brīvprātīgo darbu slēdz rakstveidā, ja:

1) to pieprasa viena no pusēm;

2) ir paredzēts brīvprātīgā darba veicējam segt ar brīvprātīgo darbu saistītos izdevumus;

3) ir paredzēts veikt tādu brīvprātīgo darbu, kurā iesaistītas **nepilngadīgas personas**.

(2) Līgumā par brīvprātīgo darbu norāda:

- 1) brīvprātīgā darba organizētāja nosaukumu, reģistrācijas numuru un adresi;
- 2) brīvprātīgā darba veicēja vārdu, uzvārdu, personas kodu un dzīvesvietu;
- 3) veicamā darba apjomu, izpildes kārtību un termiņu;
- 4) brīvprātīgā darba vietu;
- 5) brīvprātīgā darba organizētāja atbildību, tiesības un pienākumus;
- 6) brīvprātīgā darba veicēja atbildību, tiesības un pienākumus;
- 7) ar brīvprātīgā darba veikšanu saistīto izdevumu sastāvu un apmēru, kuru ir paredzēts segt brīvprātīgā darba veicējam;
- 8) citus noteikumus, ja tas nepieciešams brīvprātīgā darba veikšanai.

7.pants. Brīvprātīgā darba organizētāja tiesības un pienākumi

(1) Brīvprātīgā darba organizētājam ir tiesības:

1) pieprasīt, lai brīvprātīgā darba veicējs uzrāda dokumentus, kas apliecina viņa izglītību vai profesionālo sagatavotību, ja tiek slēgts līgums par tāda brīvprātīgā darba veikšanu, kuram nepieciešamas īpašas zināšanas vai prasmes;

2) pieprasīt, lai brīvprātīgā darba veicējs uzrāda izziņu no Sodu reģistra gadījumā, kad iepriekšēja sodāmība varētu būt šķērslis paredzētā brīvprātīgā darba veikšanai;

3) neļaut brīvprātīgā darba veicējam veikt brīvprātīgo darbu gadījumā, kad ir pamatotas aizdomas par brīvprātīgā darba veicēja saslimšanu, kas apdraud vai var apdraudēt viņa vai citu cilvēku drošību vai veselību.

(2) Brīvprātīgā darba organizētājam ir pienākums:

1) pirms brīvprātīgā darba uzsākšanas iepazīstināt brīvprātīgā darba veicēju ar darba apstākļiem, veicamajiem uzdevumiem un brīvprātīgā darba veicēja pienākumiem un tiesībām;

2) rakstveidā norādīt, kāda informācija uzskatāma par konfidenciālu;

3) nodrošināt drošus un veselībai nekaitīgus darba apstākļus, veicot risku novēršanai vai mazināšanai nepieciešamos pasākumus, pirms brīvprātīgā darba uzsākšanas instruēt brīvprātīgā darba veicēju par drošām darba metodēm, darba aprīkojuma un aizsardzības līdzekļu lietošanu, drošības zīmēm, kā arī sniegt informāciju par būtiskiem darba vides riska faktoriem un to ietekmi uz drošību un veselību;

4) nodrošināt tādus brīvprātīgā darba apstākļus, lai brīvprātīgā darba veicējs varētu izpildīt viņam noteiktos darba uzdevumus;

5) pēc brīvprātīgā darba veicēja pieprasījuma izsniegt izziņu par veikto brīvprātīgo darbu un tā ilgumu;

6) pirms nepilngadīgas personas iesaistīšanas brīvprātīgajā darbā informēt vienu no šīs personas likumiskajiem pārstāvjiem par būtiskiem darba vides riska faktoriem un to ietekmi uz drošību un veselību;

7) pieprasīt, lai brīvprātīgā darba veicējs uzrāda veselības stāvokli apliecinošu dokumentu, ja paredzētais brīvprātīgais darbs ir saistīts ar iespējamu risku citu cilvēku veselībai;

8) segt brīvprātīgā darba veicējam ar brīvprātīgā darba veikšanu saistītos izdevumus, ja tādi paredzēti līgumā;

9) reizi gadā, iesniedzot gada pārskatu, sniegt informāciju par brīvprātīgo darbu, norādot:

a) brīvprātīgā darba vietu,

b) brīvprātīgā darba veicēju kopskaitu konkrētā brīvprātīgā darba vietā,

c) brīvprātīgā darba veicēju nostrādāto stundu kopskaitu,

d) pēc brīvprātīgā darba organizatora ieskatiem, nozīmīgākos pasākumus, projektus, aktivitātes un citu informāciju.

(3) Šā panta pirmās daļas 2.punktā minētajā gadījumā izdevumus, kas saistīti ar izziņas no Sodu reģistra saņemšanu, un otrās daļas 7.punktā minētajā gadījumā izdevumus, kas saistīti ar veselības pārbaudi, sedz brīvprātīgā darba organizētājs.

8.pants. Brīvprātīgā darba veicēja tiesības un pienākumi

(1) Brīvprātīgā darba veicējam ir tiesības:

- 1) pirms brīvprātīgā darba uzsākšanas saņemt veicamā darba uzdevumu;
- 2) uz drošiem un veselībai nekaitīgiem darba apstākļiem;
- 3) pieprasīt izziņu par veikto brīvprātīgo darbu un tā ilgumu;
- 4) atteikties veikt brīvprātīgo darbu, ja tas neatbilst viņa iemaņām un prasmēm vai ja darba uzdevums viņam nav pieņemams.

(2) Brīvprātīgā darba veicējam ir pienākums:

- 1) pašam veikt viņam uzticētos darba uzdevumus;
- 2) veicot brīvprātīgo darbu, ievērot brīvprātīgā darba organizētāja norādījumus;
- 3) rūpīgi izturēties pret viņa rīcībā nodoto mantu un finanšu līdzekļiem;
- 4) nekavējoties informēt brīvprātīgā darba organizētāju par iespējamām šķēršļiem, kas negatīvi ietekmē vai var ietekmēt brīvprātīgā darba gaitu, kā arī par zaudējumu rašanās draudiem vai zaudējumiem, kas jau radušies;
- 5) neizpaust brīvprātīgā darba veikšanas laikā iegūto informāciju, kuru brīvprātīgā darba organizētājs rakstveidā norādījis kā konfidenciālu;
- 6) pēc brīvprātīgā darba organizētāja pieprasījuma uzrādīt izziņu no Sodu reģistra.

9.pants. Brīvprātīgā darba veicēja apdrošināšana

(1) Brīvprātīgā darba organizētājs ir tiesīgs apdrošināt brīvprātīgā darba veicēja veselību un dzīvību pret nelaimes gadījumiem brīvprātīgā darba veikšanas laikā.

(2) Darbus, kuru veikšanas gadījumā brīvprātīgā darba organizētājam ir pienākums apdrošināt brīvprātīgā darba veicēja veselību un dzīvību pret nelaimes gadījumiem brīvprātīgā darba veikšanas laikā, un apdrošināšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

Likums “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli”

9. pants. Ar nodokli neapliekamo ienākumu veidi

1. Gada apliekamajā ienākumā netiek ietverti un ar nodokli netiek aplikti šādi ienākumu veidi:

44) ar **brīvprātīgā darba veikšanu** saistīto personificēto izdevumu kompensācijas, kuras brīvprātīgā darba veicējam atbilstoši brīvprātīgā darba līguma noteikumiem sedz brīvprātīgā darba organizētāji:

a) par ēdināšanu, viesnīcu (naktsmītni), ceļa (transporta) izdevumiem, degvielu, apģērbiem un apmācību — Ministru kabineta noteiktā sastāva un normu ietvaros un kuru kopējais apmērs taksācijas gada laikā (neatkarīgi no izmaksātāja) nepārsniedz 1000 euro,

b) par veselības un dzīvības apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem brīvprātīgā darba veikšanas laikā, ja normatīvie akti paredz brīvprātīgā darba organizētājam obligātu pienākumu nodrošināt šādu nelaimes gadījumu apdrošināšanu,

c) par civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu attiecībā uz trešajām personām (izņemot sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligāto apdrošināšanu), ja normatīvie akti paredz brīvprātīgā darba organizētājam obligātu pienākumu nodrošināt šādas civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu,

d) par veselības pārbaudēm, ja normatīvie akti paredz brīvprātīgā darba organizētājam obligātu pienākumu nodrošināt šādas veselības pārbaudes;

44¹) ar kalpošanu reliģiskajā organizācijā saistīto personificēto izdevumu kompensācijas atbilstoši šā panta pirmās daļas 44. punktā minētajiem izdevumu veidiem un apmēriem, kuras sedz reliģiskā organizācija tajā kalpojošam personālam saskaņā ar rakstveidā noslēgto vienošanos;

**Kādi dokumenti par
izdevumiem ir noformējami?**

**Brīvprātīgā līgums vai
vienošanās.**

Rīkojums.

Ministru kabineta noteikumi Nr.899

Rīgā 2010.gada 21.septembrī (prot. Nr.48 37.§)

Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normu piemērošanas kārtība

54.² Piemērojot likuma 9. panta pirmās daļas 44. punktu, ar nodokli nav apliekamas ar brīvprātīgā darba veikšanu saistīto personificēto izdevumu kompensācijas, kuras brīvprātīgā darba veicējam atbilstoši brīvprātīgā darba līguma noteikumiem sedz brīvprātīgā darba organizētāji, šādā apmērā:

54.² 1. izdevumi, kuru kopējais apmērs taksācijas gada laikā (neatkarīgi no izmaksātāja) nepārsniedz 1000 euro (izņemot šo noteikumu 54.² 2. apakšpunktā minētos izdevumus):

54.² 1.1. **par ēdināšanu – ne vairāk kā 6 euro par katru dienu;**

54.² 1.2. **par viesnīcu (naktsmītni), ja ir iesniegti attiecīgos izdevumus apliecinoši attaisnojuma dokumenti – ne vairāk kā 57 euro par diennakti;**

54.² 1.3. **par ceļa (transporta) izdevumiem (izņemot izdevumus par degvielu), ja ir iesniegti attiecīgos izdevumus apliecinoši attaisnojuma dokumenti;**

54.² 1.4. **par degvielu, ja brīvprātīgā darba veicējs lieto viņa īpašumā vai valdījumā esošu transportlīdzekli, – ne vairāk kā 50 euro mēnesī;**

54.² 1.5. **par apģērbu, ja tas saistīts ar darbības specifiku vai norāda uz konkrētu atpazīstamību un piederību;**

54.² 1.6. **par apmācību, ja tā saistīta ar darbības specifiku un nav saistīta ar pamatizglītību, – ne vairāk kā 200 euro gadā;**

54.² 2. izdevumi par pakalpojumiem, kuru obligāta nodrošināšana ir noteikta saskaņā ar normatīvajiem aktiem:

54.² 2.1. par veselības un dzīvības apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem brīvprātīgā darba veikšanas laikā, ja tā ir pamatota ar izdevumus apliecinošiem attaisnojuma dokumentiem;

54.² 2.2. par civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu attiecībā uz trešajām personām (izņemot sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligāto apdrošināšanu), ja tā ir pamatota ar izdevumus apliecinošiem attaisnojuma dokumentiem;

54.² 2.3. par veselības pārbaudēm, ja tās ir pamatotas ar izdevumus apliecinošiem attaisnojuma dokumentiem.

54.³ Piemērojot likuma 9. panta pirmās daļas 44. punktu, ar nodokli ir apliekama tā brīvprātīgā darba organizētāja segtā izdevumu daļa, kas pārsniedz šo noteikumu 54.² 1. apakšpunktā noteiktās normas.

17. pants. Algas nodokļa ieturēšana un maksāšana un nodokļa ieturēšana no ienākumiem, kuri nav saistīti ar darba attiecībām

10. No fiziskās personas ienākumiem, kurus izmaksā komersanti, individuālie uzņēmumi (arī zemnieku vai zvejnieku saimniecības), kooperatīvās sabiedrības, nerezidentu pastāvīgās pārstāvniecības, iestādes, organizācijas, biedrības, nodibinājumi un fiziskās personas, kuras reģistrētas kā saimnieciskās darbības veicējas, ja tie nav saistīti ar darba attiecībām un nav atbrīvoti no aplikšanas ar nodokli, ienākuma izmaksātājs ietur nodokli ienākuma izmaksas vietā un iemaksā to vienotajā nodokļu kontā līdz ienākuma izmaksas mēnesim sekojošā mēneša 23. datumam. Pie šādiem ienākumiem pieder:

21) ar brīvprātīgā darba veikšanu saistīto personificēto izdevumu kompensācijas, kuras brīvprātīgā darba veicējam sedz brīvprātīgā darba organizētāji, izņemot kompensācijas, kuras saskaņā ar šā likuma [9.panta](#) pirmās daļas 44.punktu nav aplikamas ar nodokli;

11. Komersanti, individuālie uzņēmumi (arī zemnieku vai zvejnieku saimniecības), kooperatīvās sabiedrības, nerezidentu pastāvīgās pārstāvniecības, iestādes, organizācijas, biedrības, nodibinājumi un fiziskās personas, kuras reģistrētas kā saimnieciskās darbības veicējas, pēc personas — nodokļa maksātāja — pieprasījuma saņemšanas izsniedz šai personai paziņojumu par izmaksātajām ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamajām summām, kas nav saistītas ar darba attiecībām, un no šīm summām ieturēto nodokli vai, ja izmaksātais ienākums nav apliekams ar nodokli, izmaksu apliecinošu dokumentu un nosūta paziņojumu Valsts ieņēmumu dienestam:

1) par personām izmaksātajiem ienākumiem, kas minēti šā panta desmitajā un divpadsmitajā daļā, un no tiem ieturēto nodokli — ne vēlāk kā līdz ienākuma izmaksas mēnesim sekojošā mēneša **15.datumam**;

2) par personām, neieturot nodokli, izmaksātajām summām — Ministru kabineta noteiktajā termiņā. Ministru kabinets nosaka apliecinājuma dokumentu izsniegšanas kārtību, kā arī ienākumus, par kuru izmaksu tie izsniedzami, un izņēmumus;

Izmaksa autoriem.

Autortiesību likums

1.pants. Likumā lietotie termini

Likumā ir lietoti šādi termini:

1) **autors** — fiziskā persona, kuras radošās darbības rezultātā radīts konkrētais darbs;

2) **darbs** — autora radošās darbības rezultāts literatūras, zinātnes vai mākslas jomā neatkarīgi no tā izpausmes veida, formas un vērtības;

10) **izpildītājs** — aktieris, dziedātājs, mūziķis, dejojotājs vai cita persona, kura atveido lomu, lasa, dzied, atskaņo vai kādā citādā veidā izpilda literāru vai mākslas darbu vai folkloras sacerējumu, sniedz estrādes, cirka vai leļļu priekšnesumu;

11) **izplatīšana** — darbība, ar kuru autortiesību vai blakustiesību objekta oriģināls vai kopija tiek pārdota vai citādi atsavināta;

13) **publicēšana** — darbība, ar kuras palīdzību autortiesību un blakustiesību objektu kopijas ar autortiesību un blakustiesību subjektu piekrišanu kļūst pieejamas sabiedrībai, ievērojot nosacījumu, ka eksemplāru skaits apmierina sabiedrības saprātīgu pieprasījumu atbilstoši šā autortiesību vai blakustiesību objekta raksturam; par autortiesību objektu publicēšanu netiek uzskatīta dramatiska, muzikāli dramatiska darba vai muzikāla darba izpildīšana, audiovizuāla darba demonstrēšana, literāra darba publiska lasīšana, literāra vai mākslas darba raidīšana, mākslas darba demonstrēšana vai arhitektūras darba celtniecība;

14) **publiskošana** — jebkura darbība, ar kuru tieši vai ar attiecīgas tehniskas ierīces palīdzību darbs, izpildījums, fonogramma vai raidījums tiek padarīts pieejams sabiedrībai;

15) **publiskais izpildījums** — darba vai cita ar šo likumu aizsargāta objekta priekšnesums, atskaņojums vai kā citādi tieši vai ar jebkuras tehniskas ierīces palīdzību vai procesa starpniecību veikts izmantojums, kas paredzēts vairākiem ar izmantojuma veicēju vai savstarpēji personīgi nesaistītiem sabiedrības locekļiem;

16) **publiskais patapinājums** — darba oriģināla, izpildījuma fiksācijas, fonogrammas vai filmas vai to kopiju izmantotāja darbība, ar kuras palīdzību autortiesību vai blakustiesību objekts ar sabiedrībai pieejamu iestāžu starpniecību uz ierobežotu laiku tiek padarīts pieejams neierobežotam personu lokam bez mērķa gūt tiešu vai netiešu ekonomisku vai komerciālu labumu;

20) **vizuālās mākslas oriģināldarbs** — grafiskās vai plastiskās mākslas darbs (glezna, kolāža, zīmējumi, gravūra, litogrāfija, skulptūra, gobelēns, keramikas vai stikla izstrādājums, fotogrāfija u.tml.), ja to izgatavojis pats autors, vai arī darba kopijas, kuras tiek uzskatītas par oriģināldarbiem. Darbu kopijas, kuras ierobežotā daudzumā izgatavojis pats autors vai kuras izgatavotas ar viņa atļauju, tiek uzskatītas par oriģināldarbiem. Šos darbu eksemplārus autors parasti ir numurējis, parakstījis vai kā citādi pienācīgi apzīmējis;

21) **vizuālās mākslas oriģināldarba pārdevējs** — komersants (arī komisionārs), kurš veic izsoli vai kura uzņēmums ir mākslas darbu galerija, mākslas salons, veikals, interneta veikals, izsoļu nams un tamlīdzīgs uzņēmums, kur pircējam tiek piedāvāts iegādāties vizuālās mākslas oriģināldarbu.

2.pants. Autortiesību principi

(1) Autortiesības pieder autoram, tiklīdz darbs ir radīts, neatkarīgi no tā, vai darbs ir pabeigts.

(2) Autortiesības attiecināmas uz literāriem, zinātnes, mākslas un citiem šā likuma [4.pantā](#) minētajiem darbiem, arī nepabeigtiem darbiem, neatkarīgi no darba uzdevuma un vērtības, izpausmes formas vai veida.

(3) Autortiesību piederības apliecināšanai nav nepieciešama reģistrācija, darba speciāla noformēšana vai kādu citu formalitāšu ievērošana.

IIN. Pārejas noteikumi

163. Maksātājam (rezidentam), kas gūst ienākumus no samaksas par intelektuālo īpašumu (izņemot ienākumus, kurus izmaksā kolektīvā pārvaldījuma organizācija) vai no literatūras, zinātnes vai mākslas darbu, atklājumu, izgudrojumu un rūpniecisko paraugu autoru un izpildītāju darbu radīšanas, izdošanas, izpildīšanas vai citādas izmantošanas, no 2021. gada 1. jūlija līdz 2027. gada 31. decembrim ir tiesības neregistrēties kā saimnieciskās darbības veicējam. Ja minētais maksātājs neregistrējas kā saimnieciskās darbības veicējs, minētajiem ienākumiem piemēro šā likuma pārejas noteikumu 164., 165., 166., 167., 168., 169., 170. un 171. punkta nosacījumus.

([27.11.2020.](#) likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar [16.11.2021.](#), [01.12.2022.](#), [07.12.2023.](#) un [04.12.2024.](#) likumu, kas stājas spēkā [11.12.2024.](#) Sk. pārejas noteikumu 202. punktu)

164. No šā likuma pārejas noteikumu 163. punktā minētajiem maksātāja ienākumiem, kurus izmaksā komersanti, individuālie uzņēmumi (arī zemnieku vai zvejnieku saimniecības), kooperatīvās sabiedrības, nerezidentu pastāvīgās pārstāvniecības, iestādes, organizācijas, biedrības, nodibinājumi un fiziskās personas, kuras reģistrētas kā saimnieciskās darbības veicējas, ietur nodokli izmaksas vietā un iemaksā to vienotajā nodokļu kontā ne vēlāk kā ienākuma izmaksas mēnesim sekojošā mēneša 23. datumā, piemērojot maksātāja ieņēmumiem 25 procentu likmi.

([07.12.2023.](#) likuma redakcijā, kas stājas spēkā [01.01.2024.](#))

165. Komersanti, individuālie uzņēmumi (arī zemnieku vai zvejnieku saimniecības), kooperatīvās sabiedrības, nerezidentu pastāvīgās pārstāvniecības, iestādes, organizācijas, biedrības, nodibinājumi un fiziskās personas, kuras reģistrētas kā saimnieciskās darbības veicējas, pēc personas — nodokļa maksātāja — pieprasījuma saņemšanas izsniedz šai personai paziņojumu par šā likuma pārejas noteikumu 163. punktā minētajiem maksātāja ienākumiem un nosūta paziņojumu Valsts ieņēmumu dienestam ne vēlāk kā līdz ienākuma izmaksas mēnesim sekojošā mēneša 15. datumam.

([27.11.2020.](#) likuma redakcijā, kas stājas spēkā [01.01.2021.](#))

166. Maksātājs par šā likuma pārejas noteikumu 163. punktā minēto ienākumu iesniedz Valsts ieņēmumu dienestam autoratlīdzības saņēmēja gada deklarāciju par attiecīgo taksācijas gadu līdz taksācijas gadam sekojošā gada 28. februārim, ja šā likuma pārejas noteikumu 163. punktā minētais ienākums:

1) periodā no 2021. gada 1. jūlija līdz 2021. gada 31. decembrim vai 2022. un 2023. taksācijas gadā ir:

a) saņemts no vairākiem ienākuma izmaksātājiem un tas kopā pārsniedz 25 000 *euro*,

b) gūts ārvalstīs vai no tā nav bijis jāietur un nav ieturēts nodoklis;

2) 2024., 2025., 2026. un 2027. taksācijas gadā ir gūts ārvalstīs vai no tā nav bijis jāietur un nav ieturēts nodoklis.

([07.12.2023.](#) likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar [04.12.2024.](#) likumu, kas stājas spēkā [11.12.2024.](#) Sk. pārejas noteikumu 202. punktu)

167. Maksātājs šā likuma pārejas noteikumu 166. punktā minētajā autoratlīdzības saņēmēja attiecīgā gada deklarācijā deklarē visus laika periodā no 2021. gada 1. jūlija līdz 2021. gada 31. decembrim gūtos ienākumus un 2022., 2023., 2024., 2025., 2026. un 2027. taksācijas gada laikā gūtos ienākumus no samaksas par intelektuālo īpašumu (izņemot ienākumus, kurus izmaksā kolektīvā pārvaldījuma organizācija) vai no literatūras, zinātnes vai mākslas darbu, atklājumu, izgudrojumu un rūpniecisko paraugu autoru un izpildītāju darbu radīšanas, izdošanas, izpildīšanas vai citādas izmantošanas un atbilstoši šā likuma pārejas noteikumu 164. punktā noteiktajam aprēķināto nodokli.

([27.11.2020.](#) likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar [16.11.2021.](#), [01.12.2022.](#), [07.12.2023.](#) un [04.12.2024.](#) likumu, kas stājas spēkā [11.12.2024.](#) Sk. pārejas noteikumu 202. punktu)

168. Ja, iesniedzot autoratlīdzības saņēmēja gada deklarāciju, uz tās pamata maksātājam veidojas nodokļa piemaksa, maksātājs trūkstošo nodokļa summu piemaksā rezumējošā kārtībā līdz taksācijas gadam sekojošā gada 23. jūnijam.

(16.11.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2022.)

169. Ja maksātājs šā likuma pārejas noteikumu 166. punktā noteiktajā termiņā nav iesniedzis autoratlīdzības saņēmēja gada deklarāciju, Valsts ieņēmumu dienests līdz taksācijas gadam sekojošā gada 5. martam aizpilda minēto deklarāciju ar informāciju, kas ir pieejama valsts informācijas sistēmās, kā arī aprēķina rezumējošā kārtībā budžetā maksājamo nodokļa summu un paziņo maksātājam. Ar šo paziņošanu tiek uzskatīts, ka autoratlīdzības saņēmēja attiecīgā gada deklarācija ir iesniegta.

Minētais nosacījums ir piemērojams attiecībā uz šā likuma pārejas noteikumu 163. punktā minētajiem ienākumiem, kas gūti periodā no 2021. gada 1. jūlija līdz 2023. gada 31. decembrim.

([07.12.2023.](#) likuma redakcijā, kas stājas spēkā [01.01.2024.](#))

170. Ja maksātājs laika periodā no 2021. gada 1. jūlija līdz 2027. gada 31. decembrim gūst šā likuma pārejas noteikumu 163. punktā minēto ienākumu un izmanto tiesības neregistrēties kā saimnieciskās darbības veicējs:

1) šā likuma pārejas noteikumu 163. punktā minētie ienākumi netiek ietverti taksācijas gada kopējā ar nodokli apliekamajā ienākumā, kuram tiek piemērota progresīvā nodokļa likme;

2) šā likuma pārejas noteikumu 163. punktā minētajiem ienākumiem netiek piemēroti šā likuma [10.](#), [12.](#) un [13. pantā](#) noteiktie atskaitījumi.

([27.11.2020.](#) likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar [16.11.2021.](#), [01.12.2022.](#), [07.12.2023.](#) un [04.12.2024.](#) likumu, kas stājas spēkā [11.12.2024.](#) Sk. pārejas noteikumu 202. punktu)

171. Vienotajā nodokļu kontā iemaksāto nodokli no šā likuma pārejas noteikumu 163. punktā minētā ienākuma attiecina un ieskaita šādā sadalījumā:

1) 80 procentus attiecina uz valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un ieskaita valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu sadales kontā;

2) 20 procentus attiecina uz iedzīvotāju ienākuma nodokli.

Gadatirgi, pasākumi

**suvenīru un savu radīto darbiņu (preču)
pārdošana gadatirgos, pasākumos, ikdienā;**

- lieto kases aparātu vai**
- izsniedz VID reģistrētas kvītis;**
- neizsniedz nekādu dokumentu.**

kad ir nepieciešams kases aparāts?

Ministru kabineta noteikumi Nr.96

Rīgā 2014.gada 11.februārī (prot. Nr.8 26.§)

Nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu lietošanas kārtība

3. Lai nodrošinātu nodokļu un citu maksājumu reģistrāciju, par darījumiem saņemto samaksu skaidrā naudā, ar maksājumu kartēm vai citiem maksājuma apliecinājumiem (dāvanu kartes, čeki, taloni un tamlīdzīgi apliecinājumi par to, ka tiek veikts norēķins par darījumu) nodokļu maksātāji reģistrē, izmantojot nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektroniskās ierīces un iekārtas – kases aparātus, hibrīda kases aparātus, kases sistēmas, specializētās ierīces un iekārtas.

kad var izmantot tikai kvīti?

82. **Nodokļu maksātāji**, saņemot samaksu par darījumiem skaidrā naudā vai ar maksājumu kartēm, vai izmantojot mobilās lietotnes, nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanai **var nelietot kases aparātus**, hibrīda kases aparātus, kases sistēmas, specializētās ierīces vai iekārtas šādos gadījumos:

82.1. darījumu apliecinot ar šo noteikumu 71. punktā minētajā kārtībā noformētu reģistrēto kvīti **pēc darījuma partnera pieprasījuma**:

82.1.1. par ārpus pastāvīgās darbības vietas (struktūrvienības) sniegtajiem pakalpojumiem;

82.1.2. par pašu iegūtu vai ražotu preču pārdošanu to ražošanas vietā (izņemot ēdināšanas pakalpojumu sniegšanas vietas) vai piegādi pircējiem uz vietas, vai šo preču remontu;

82.1.3. par pastāvīgajā darbības vietā (struktūrvienībā) sniegtajiem pakalpojumiem, ja tajā vidējie skaidrās naudas ieņēmumi **mēnesī** nepārsniedz **sešas minimālās mēneša darba algas**.

$$740 \times 6 = 4440 \text{ EUR}$$

Vidējos skaidrās naudas ieņēmumus mēnesī aprēķina, trijos iepriekšējos kalendāra mēnešos gūto skaidrās naudas ieņēmumu kopējo summu izdalot ar trīs.

Ja vidējie skaidrās naudas ieņēmumi mēnesī divus mēnešus pēc kārtas pārsniedz sešas minimālās mēneša darba algas, nākamā mēneša laikā nodrošina kases aparāta, hibrīda kases aparāta, kases sistēmas, specializētās ierīces vai iekārtas lietošanas uzsākšanu;

82.1.6. par zvērinātu advokātu un notāru, advokātu biroju sniegtajiem juridiskajiem pakalpojumiem;

82.1.7. par bērnu uzturēšanos un ēdināšanu bērnu dārzos un mazbērnu novietnēs;

82.1.8. par bibliotēku un publisko arhīvu darbības specifikai raksturīgu pakalpojumu sniegšanu;

82.1.9. par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu sniegtajiem maksas pakalpojumiem, ja samaksu saņem ārpus pastāvīgās darbības vietas (struktūrvienības);

82.1.10. par biedrību, nodibinājumu, reliģisko organizāciju un politisko organizāciju (partiju) saņemtajiem ziedojumiem;

82.1.11. par apdrošināšanas starpnieku sniegtajiem pakalpojumiem;

82.1.12. par ēdināšanas pakalpojumiem izglītības iestādēs. Ja samaksa tiek saņemta avansā saskaņā ar skolēnu sarakstu, kvīti izsniedz personai, kas veic maksājumu;

82.1.13. par dievnamu, kultūras iestāžu, botānisko un zooloģisko dārzu, rezervātu, brīvdabas objektu un izklaides iestudējumu darbībai raksturīgu priekšmetu (piemēram, programmu, brošūru, atklātņu, grāmatu, suvenīru, rituāla priekšmetu) pārdošanu to apmeklējumu laikā;

82.1.14. ja nodokļu maksātājs ir fiziska persona, kura veic saimniecisko darbību, gūstot ienākumu no īpašuma, un kura atbilstoši nodokļu jomu reglamentējošiem normatīvajiem aktiem var neregistrēt saimniecisko darbību;

82.1.15. ja nodokļu maksātājs ir patentmaksas maksātājs;

82.1.16. par ārpus pastāvīgās darbības vietas (struktūrvienības), **tirgū** (izņemot tirgus teritorijā reģistrētās struktūrvienības) un **ielu tirdzniecības** vietās pārdotajām pašu iegūtām vai ražotām precēm mazumtirdzniecībā:

kad izsniedz biļetes, par kādiem pasākumiem, pakalpojumiem?

82.3. darījumu apliecinot ar šo noteikumu [72.](#), [73.](#) un [74. punktā](#) minētajā kārtībā noformētu reģistrēto biļeti:

82.3.1. par ieejas maksu, inventāra nomu un citiem papildu pakalpojumiem sporta, kino, kultūras un izklaides pasākumos;

82.3.2. par ieejas maksu muzejos, vēsturiskajos objektos, botāniskajos dārzos, zooloģiskajos dārzos, rezervātos, brīv dabas objektos;

82.3.3. par ieejas maksu un inventāra nomu atpūtas vietās brīvā dabā, atrakciju un atpūtas parkos;

82.3.4. par autostāvvietu pakalpojumiem ārpus pastāvīgās darbības vietas (struktūrvienības);

82.3.5. par maksas tualetu pakalpojumiem.

**labdarības pasākums;
ziedojumi pasākumos;
ziedojumi pret simbolisku
suvenīru;
ziedojumu kastītes.**

Paldies par uzmanību!

**Sertificēta nodokļu konsultante, Jadviga Neilande
SIA „T & D Advance” v.pr.**

**Latvijas nodokļu konsultantu asociācijas biedrs
Žurnālu „Praktiskais Latvietis”, “I Finances” rakstu autore
Grāmatas “Komersanta ABC” autore**

**Konsultācijas:
t. 29152561
info@manadeklaracija.lv**